
STRATEGIA ROZWOJU MIASTA WĘGRÓW NA LATA 2021-2030

**MIASTO WĘGRÓW
POWIAT WĘGROWSKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO WĘGRÓW
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING

WĘGRÓW 2021

Opracowanie:

Westmor Consulting

Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Ewelina Ziółkowska – Analityk

Spis treści

Wstęp	4
1. Wnioski z diagnozy	9
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	26
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta	49
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Węgrów	54
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	56
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Miasta Węgrowa	59
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	62
8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju	66
Spis tabel i rysunków	77

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Miasta Węgrowa uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Węgrowa w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

UWARUNKOWANIA PROGRAMOWE

Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Miasta Węgrowa, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.,
- Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia Terytorialna Partnerstwo Razem dla rozwoju Doliny Liwca.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych Miasta Węgrowa z dokumentami wyższego rzędu.

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWA DO 2030 R.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- cel szczegółowy I – trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Miasto Węgrów wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także cel szczegółowy II – rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Miasta Węgrowa zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 ROKU

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Miasta Węgrowa, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 2030+ INNOWACYJNE MAZOWSZE

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ została przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r. Jest to najważniejszy dokument samorządu województwa, określający kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazujący główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu. Jest też

punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym oraz lokalnym.

Wizja rozwoju województwa mazowieckiego brzmi: Mazowsze z Warszawą, Warszawa ku Europie.

Celem głównym jest zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Powyższe założenia zostaną osiągnięte poprzez realizację następujących obszarów działań i celów rozwojowych:

- gospodarka:
 - konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
- dostępność:
 - dostępne i mobilne Mazowsze,
- środowisko i energetyka:
 - zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
- społeczeństwo:
 - Mazowsze zintegrowane społecznie,
- kultura i dziedzictwo:
 - Mazowsze bogate kulturowo.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie miasta i województwa mazowieckiego.

STRATEGIA TERYTORIALNA PARTNERSTWO RAZEM DLA ROZWOJU DOLINY LIWCA

Dokument ten jest pierwszym tego typu opracowaniem, sporządzonym we współpracy 9 gmin i powiatu węgrowskiego, tj.: Powiatu Węgrowskiego, Miasta Węgrów, Gminy Liw, Gminy Strachówka, Gminy Stoczek, Gminy Sadowne, Gminy Miedzna, Gminy Łochów, Gminy Jadów oraz Gminy Korytnica. Strategia terytorialna stanowi wyraz wspólnej polityki partnerskich gmin w perspektywie czasowej do 2030 roku.

Wizja Partnerstwa „Razem dla Rozwoju Doliny Liwca” w 2030 roku: Dolina Liwca zielonym mostem Mazowsza. Obszar zrównoważonego rozwoju łączący historię z teraźniejszością, wykorzystujący zasoby naturalne i kulturowe oraz potencjał społeczny i zaawansowane technologie do budowania wysokiej jakości życia i atrakcyjności.

Misją Partnerstwa „Razem dla Rozwoju Doliny Liwca” jest podniesienie atrakcyjności obszaru partnerstwa poprzez współpracę budującą spójność turystyczną, środowiskową, kulturową, gospodarczą i społeczną w oparciu o zasoby z wykorzystaniem najnowszych technologii.

Wizja obszaru partnerstwa będzie urzeczywistniana dzięki koncentracji na osiąganiu następujących 3 celów strategicznych:

- Cel 1 sfera gospodarcza: Wzmocniony sektor przedsiębiorstw obszaru partnerstwa Razem dla Rozwoju Doliny Liwca,
- Cel 2 sfera społeczna: Dolina Liwca – obszar przyjazny rodzinie, z nowoczesnymi usługami edukacyjnymi, rekreacyjnymi i społecznymi,
- Cel 3 sfera środowiskowo-przestrzenna: Dolina Liwca - ekologiczny most regionu. Obszar o wysokiej jakości środowiska naturalnego ze zrównoważoną infrastrukturą komunikacyjną i komunalną.

Cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań Miasta Węgrowa zawarte w Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030, opracowano w trzech wymiarach: społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym (środowisko i infrastruktura), zachowując zgodność z celami, wizją i misją Strategii Terytorialnej Partnerstwo Razem dla Rozwoju Doliny Liwca.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2021 poz. 1057) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej Miasta Węgrowa i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I KOMUNIKACYJNE

Miasto Węgrów zlokalizowane jest w powiecie węgrowskim, w środkowo – wschodniej części województwa mazowieckiego, w obrębie tzw. Niecki Mazowieckiej, w otulinie rzeki Liwiec, lewego dopływu Bugu. Miasto usytuowane jest w odległości ok. 80 km na wschód od Warszawy, przy ważnym szlaku komunikacyjnym łączącym stolicę Polski z Drohiczymem (województwo podlaskie).

Węgrów jest prężnym ośrodkiem administracyjnym, oświatowym, kulturalnym i gospodarczym regionu. Na terenie miasta zlokalizowane są siedziby władz samorządowych Miasta Węgrowa i Gminy Liw oraz władz powiatu węgrowskiego. Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jaki i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych.

Układ drogowy na terenie miasta Węgrowa tworzą:

- droga krajowa nr 62,
- drogi wojewódzkie:
 - droga nr 637 relacji Warszawa-Węgrów: droga w województwie mazowieckim o długości 79,5 km łącząca Warszawę z Węgrowem. Przebiega przez 4 powiaty: miasto stołeczne Warszawę, miński, wołomiński oraz węgrowski,
 - droga nr 696 relacji Siedlce-Węgrów: droga przebiega przez 2 powiaty: węgrowski (gminy: Węgrów i Liw) oraz siedlecki (gminy: Mokobody, Suchożebry i Siedlce),
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Droga krajowa nr 62 oraz drogi wojewódzkie stanowią podstawowy układ drogowo-uliczny zapewniający powiązanie Węgrowa z terenami zewnętrznymi. Natomiast drogi powiatowe i gminne tworzą układ komunikacyjny powiązań wewnętrznych, przy jednoczesnym zachowaniu śródmiejskiego i historycznego położenia ulic w centrum miasta.

Przez teren Węgrowa nie przebiegają obecnie linie kolejowe. Linie kolejowe zlokalizowane najbliżej miasta wraz ze stacjami/dworcami pasażerskimi przebiegają przez:

- Łochów (około 20 km na północny-zachód od Węgrowa),
- Siedlce (około 30 km na południowy-wschód od Węgrowa),
- Mrozy (około 27 km na południowy-zachód od Węgrowa).

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców miasta, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie Węgrowa ankietowani zaliczyli zły stan nawierzchni ulic, występowanie nieutwardzonych dróg, zły stan infrastruktury okołodrogowej. Natomiast do największych atutów miasta zaliczyli położenie miasta w dolinie rzeki Liwiec, blisko większych miast, m.in. Warszawy i Siedlec, przy drodze krajowej nr 62 oraz drodze wojewódzkiej Warszawa-Węgrów.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Miasto Węgrów jest typową gminą miejską z rejonami zwartej zabudowy oraz ze strefami o charakterze otwartym i przyrodniczym.

Powierzchnia gruntów leśnych wg danych GUS na koniec 2020 r. wynosiła 648,60 ha, natomiast lasów 643,99 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru miasta wyniosła 18,1%, co jest wartością niższą od średniej wartości dla województwa mazowieckiego (23,4%) i kraju (29,6%). Wynika to z charakteru urbanistycznego miasta Węgrowa.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody w granicach administracyjnych Węgrowa znajdują się:

- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka - PLH140032,
- Obszar Natura 2000 Dolina Liwca - PLB140002,
- Pomnik przyrody.

Obszar miasta Węgrowa położony jest w dorzeczu rzeki Liwca, która jest lewym dopływem Bugu. Do Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujących się na terenie miasta należą:

- Grochowska Struga (RW2000172668589),
- Dopływ spod Ruchny (RW200017266856),
- Miedzinka z dopływami do ujścia (RW200017266869),
- Liwiec od Kostrzyna, bez Kostrzyna do dopł. z Zalesia (RW2000242668731).

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Ochrony Kraju, na terenie miasta Węgrowa występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek. Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego są obszary i tereny zalewowe wzdłuż rzeki Liwiec. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

Według podziału Polski na 172 JCWPd, teren Węgrowa leży na obszarze jednej Jednolitej Części Wód Podziemnych, JCWPd nr 55 (PLGW200055) obejmująca cały obszar miasta.

Kompleksowa ocena stanu (chemicznego i ilościowego) JCWPd badanych w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2019, wykonana przez PIG-PIB, wykazała stan ogólny dobry JCWPd nr 55.

W granicach administracyjnych miasta Węgrowa znajduje się również nieudokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 215 - Subniecka warszawska.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców Węgrowa, wśród największych atutów miasta wymieniono walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta i jego okolic.

PROCESY DEMOGRAFICZNE

Zgodnie z danymi GUS w roku 2020 Węgrów zamieszkiwało 12 452 osoby (0,23% ludności województwa mazowieckiego i 19,04% ludności powiatu węgrowskiego), z czego liczba mężczyzn wyniosła 5 970 osób (47,94%), a liczba kobiet 6 482 osób (52,06%). Porównując dane dot. liczby ludności w roku 2020 z rokiem 2016, można zauważyć, że liczba mężczyzn zmniejszyła się o 154 osoby, tj. o 2,51%, natomiast liczba kobiet spadła o 165 osób, tj. o 2,48%.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również starzenie się społeczeństwa spowodowane rosnącą liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym oraz zmniejszaniem się liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowała zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką społeczną i potrzebami osób starszych oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.

Saldo migracji ma istotny wpływ na wysokość populacji danego obszaru. W latach 2016-2020 (dane GUS) zanotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób wymeldowujących się niż meldujących na obszarze Węgrowa.

GOSPODARKA

Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jako i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych. Gospodarka miasta ma charakter rolniczo-przemysłowy, w której dominuje przetwórstwo rolno - spożywcze oraz produkcja materiałów budowlanych, mebli i części do maszyn. Ponadto na terenie Węgrowa działa wiele podmiotów gospodarczych i usługowych, produkcyjnych, budowlanych oraz związanych z handlem i małą gastronomią.

Według danych GUS wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie miasta można zaobserwować przodowanie sekcji G nad innymi. Jest to sekcja powiązana z handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (379 podmiotów w 2020 r.). Ponadto znaczącą ilość podmiotów gospodarczych odnotowuje się w sekcji M dotyczącej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (166 podmiotów w 2020 r.) oraz w sekcji F związanej z budownictwem (143 podmioty w 2020 r.).

Wskaźniki aktywności gospodarczej na terenie miasta w latach 2016-2020 przyjmowały wartości zbliżone do średniej ogólnopolskiej oraz większe niż średnia dla powiatu węgrowskiego.

W północnej części miasta przy drodze krajowej nr 62 zostały wydzielone tereny inwestycyjne w ramach Podstrefy Węgrów. Obszar ten składa się z dwóch kompleksów o pow. ok. 15 ha każdy. Ponadto w zależności od potrzeb inwestora istnieje możliwość wydzielenia działki inwestycyjnej o powierzchni min. 2 000 m². Obecnie funkcję zarządzającego obszarem wspierania nowych inwestycji na terenie Węgrowa pełni Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., która jest właściwa do wydawania decyzji o wsparciu nowej inwestycji na tym obszarze. Decyzje te uprawniają przedsiębiorców do skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego (PIT lub CIT) nawet do 70% wartości zainwestowanego kapitału, pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów ilościowych i jakościowych nowej inwestycji.

W Węgrowie podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych, co związane jest przede wszystkim z ogólnym rozwojem gospodarczym całego kraju oraz powstawaniem nowych miejsc pracy. Stopa bezrobocia rejestrowanego (udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym) w Węgrowie spadła z poziomu 6,0% w 2016 r. do 5,2% w 2020 r. (0,8 p. proc.).

Dla porównania, w powiecie węgrowskim stopa ta wyniosła na koniec 2020 r. 7,0%, w województwie mazowieckim 5,2%, a w Polsce 6,3%².

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie Węgrowa ankietowani zaliczyli brak warunków zachęcających do tworzenia się nowych przedsiębiorstw na terenie miasta (zbyt mało ofert pracy). Natomiast wśród największych atutów miasta wymieniono tereny atrakcyjne inwestycyjnie na terenie miasta oraz obszary przyległe do granic administracyjnych miasta Węgrowa, mogące być wykorzystane pod inwestycje, a także funkcjonujący w Węgrowie przemysł meblowy, metalowy, dający dużą liczbę miejsc pracy.

MIESZKALNICTWO

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie miasta oraz związany z nim wzrost liczby izb i powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju miasta Węgrowa pod względem mieszkalnictwa oraz zainteresowaniem nim pod względem osiedleńczym. Wzrostowi ulega również liczba mieszkań wyposażona w instalacje sanitarne – łazienkę, wodociąg i centralne ogrzewanie.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców, wśród najbardziej istotnych problemów do rozwiązania na terenie Węgrowa, ankietowani zaliczyli brak terenów przygotowanych pod zabudowę wielorodzinną, brak infrastruktury technicznej na terenach rozbudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (wodociąg, kanalizacja, drogi w złym stanie technicznym lub nieutwardzone) oraz brak mieszkań miejskich/komunalnych pod wynajem.

EDUKACJA I OPIEKA NAD DZIEĆMI DO LAT 3

W Węgrowie funkcjonuje Żłobek Miejski, dla którego organem prowadzącym jest Miasto Węgrów. Na terenie miasta funkcjonują również 3 żłobki niepubliczne wpisane do Rejestru Żłobków. Zadania w zakresie wychowania przedszkolnego były realizowane przez następujące 3 przedszkola publiczne, dla których organem prowadzącym jest Miasto Węgrów, 1 przedszkole publiczne, dla którego organem prowadzącym jest Powiat Węgrowski i 3 przedszkola niepubliczne.

Miasto Węgrów jako organ prowadzący sprawuje nadzór nad dwoma placówkami oświatowymi, tj. Szkołą Podstawową nr 1 im. Jana Dobrogosta Krasińskiego oraz Szkołą Podstawową nr 2 im. Jana Pawła II.

Według danych GUS, w latach 2016-2020 współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych kształtował się na poziomie powyżej 100%, co jest spowodowane uczęszczaniem uczniów z pobliskich miejscowości do szkół zlokalizowanych w Węgrowie.

² Dane GUS.

Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty szkół na terenie Węgrowa w latach 2019 - 2021 z wynikami dla powiatu węgrowskiego i województwa mazowieckiego można zauważyć, że w roku 2019 i w 2021 średnia miasta była wyższa od średniej dla powiatu i nieznacznie niższa od województwa. W 2020 roku uczniowie z Węgrowa uzyskali wyniki porównywalne ze średnią dla powiatu węgrowskiego oraz niższe niż średnia województwa mazowieckiego.

Na terenie miasta funkcjonuje również 7 szkół ponadpodstawowych.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców Węgrowa, do najistotniejszych problemów z zakresu edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3, wskazano ograniczoną liczbę miejsc dla dzieci w miejskim żłobku oraz brak dofinansowania z budżetu Miasta pobytu dzieci w prywatnych żłobkach.

KULTURA, TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

Na obszarze Miasta Węgrowa zadania z zakresu kultury realizują przede wszystkim jednostki organizacyjne (Węgrowski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna) we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Zgodnie z Raportem o stanie Miasta za 2020 r. w Węgrowskim Ośrodku Kultury działają następujące sekcje i koła zainteresowań: Ognisko Muzyczne, Formacja Taneczno-Akrobatyczna AVOCADO, Grupy wokalne, Zajęcia rytmiczne i plastyczne dla dzieci (3-6 lat), Zajęcia plastyczne dla młodzieży szkolne, Dziecięcy Zespół Ludowy, Teatr Amatorski w Węgrowie, Teatr Amatorski dla dzieci, Miejska Orkiestra Dęta, Klub Seniora „MIŁA PRZYSTAŃ”, Węgrowski Uniwersytet Trzeciego Wieku, kurs tańca towarzyskiego dla dorosłych. Zadaniem powyższych organizacji i stowarzyszeń pozarządowych jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości regionu. Miejska Biblioteka Publiczna w Węgrowie jest instytucją kulturalną, która realizuje zadania Biblioteki Powiatowej dla bibliotek gminnych powiatu węgrowskiego, pełniąc nadzór merytoryczny nad ich organizacją i funkcjonowaniem. Lokal biblioteki jest także siedzibą następujących związków i organizacji: Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej (ŚZŻAK), Polskiego Związku Niewidomych oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Węgrowskiej. Od czerwca 2020 w Domu Gdańskim mieści się także Punkt Informacji Turystycznej.

Zadania z zakresu popularyzacji sportu realizują przede wszystkim jednostki oświatowe oraz pozarządowe organizacje sportowe działające na obszarze Węgrowa m.in. zarejestrowane kluby i stowarzyszenia skupiające uczniów, trenerów, działaczy, nauczycieli i rodziców. Na terenie miasta funkcjonuje wiele obiektów sportowo – rekreacyjnych. Część bazy sportowej będąca własnością Powiatu Węgrowskiego znajduje się w strukturach powiatowych jednostek oświatowych. Kolejna część bazy sportowej jest

własnością Miasta Węgrowa. Bezpośrednio zarządzanym przez Miasto obiektem sportowym jest kompleks boisk ORLIK przy ul. Powstańców w Węgrowie oraz Stadion Miejski.

Węgrów zlokalizowany jest w obszarze Zielonych Płuc Polski oraz Otulinie Nadbużańskiego Parku Narodowego. Okolice miasta charakteryzują się licznymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi, zwiększającymi atrakcyjność rekreacyjno – turystyczną Węgrowa.

Na zachód tuż przy granicy administracyjnej Węgrowa, w gminie Liw, zlokalizowany jest Zalew Węgrowski, który stanowi miejsce rekreacyjno-turystyczne dla mieszkańców Węgrowa i okolic. Nad zalewem znajduje się szereg atrakcji rekreacyjnych usytuowanych wzdłuż zalewu, takich jak m.in. ścieżki rowerowe, place zabaw i boiska sportowe oraz w okresie wakacyjnym strzeżone kąpielisko ze strefą do pływania.

Węgrów wyróżnia się bogatą historią, cennymi zabytkami oraz tradycjami kulturowymi. Przez miasto i okoliczne tereny wiodą liczne szlaki turystyczne. W Węgrowie działa Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – oddział w Węgrowie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Węgrowskiej oraz Centrum Informacji i Promocji Turystycznej, które udziela kompleksowej informacji turystycznej o mieście i jego okolicach.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców Węgrowa, do najistotniejszych problemów z zakresu turystyki i rekreacji wskazano zbyt mało imprez, wydarzeń promujących Węgrów, stagnację miasta (brak atrakcyjnej oferty zajęć dla dzieci i młodzieży, niewystarczająca do potrzeb oferta WOK) oraz zbyt mało miejsc rekreacyjno-sportowych (brak basenu, brak kręgielni, brak odpowiednio zorganizowanej hali/stadionu sportowego, brak efektywnie zagospodarowanych terenów zielonych oraz stref rekreacji dla dzieci i młodzieży, brak tras do biegania nad zalewem Węgrowskim). Natomiast do największych atutów miasta zaliczono jego historię i zabytki, ciekawie zagospodarowany rynek oraz zalew Węgrowski będący atrakcją turystyczno-rekreacyjną miasta.

OCHRONA ZDROWIA

Zgodnie z danymi GUS, podstawową opiekę medyczną na terenie miasta zapewnia 6 przychodni, w tym jedna podległa samorządowi terytorialnemu, tj. Powiatowi Węgrowskiemu.

Liczba porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na przestrzeni lat 2016-2020 spadła o 18 974 porad tj. o 12,98%, natomiast liczba porad podstawowej opieki zdrowotnej w tym okresie zmniejszyła się o 7 420 porad tj. o 8,93%. Liczba działających na terenie miasta w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 pozostała na stałym poziomie wynoszącym 7 aptek.

Ponadto na terenie Węgrowa swoje usługi świadczą również gabinety stomatologiczne.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów z zakresu ochrony zdrowia wskazano ograniczony dostęp do lekarzy i specjalistów.

POMOC SPOŁECZNA

Ustawowe zadania pomocy społecznej w Węgrowie wypełnia **Centrum Pomocy Społecznej** zlokalizowane przy ul. Gdańskiej 69 w Węgrowie. Centrum jest samodzielną jednostką organizacyjną Miasta Węgrów oraz jego jednostką budżetową nieposiadającą osobowości prawnej, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie Węgrowa zmniejszyła się o 48%. Natomiast udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w Węgrowie na przestrzeni lat 2016-2020 spadł o 3 p. proc. W porównaniu do wartości dla powiatu węgrowskiego, województwa mazowieckiego i kraju zauważyć można, że wskaźnik dla miasta w analizowanym okresie notuje wysoki spadek.

Polityka społeczna na terenie Węgrowa opiera się również na aktywizowaniu lokalnego społeczeństwa. W mieście od wielu lat tworzy się atrakcyjne warunki dopasowane do zapotrzebowania poszczególnych grup mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjające ich rozwojowi indywidualnemu. W tym zakresie organizacje społeczne i stowarzyszenia sukcesywnie uzupełniają swoje oferty, nawiązując do zgłaszanych potrzeb mieszkańców, w obszarach niezapewnionych w pełni przez zinstytucjonalizowany system usług społecznych. Ponadto w Węgrowie funkcjonuje, założona przez Miasto Węgrów oraz Powiat Węgrowski, Spółdzielnia Socjalna „Węgrowianka” zatrudniająca osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. Warunki współpracy tworzone przez Miasto Węgrów wpływają na rozwój działalności m.in. Dziennego Domu Senior+, Węgrowskiego Ośrodka Kultury oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej, które sprzyjają aktywizacji społecznej.

Na terenie miasta funkcjonuje również Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych znajdujący się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Miasto Węgrów już od 2003 roku współfinansuje również działalność Poradni Uzależnień przy SP ZOZ w Węgrowie, która świadczy usługi polegające m.in. na pomocy diagnostycznej, terapeutycznej i prawnej.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W Węgrowie zlokalizowane są następujące podmioty i instytucje zapewniające bezpieczeństwo publiczne:

- Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Węgrowie (OSP),
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Węgrowie (KPPSP),

- Straż Miejska w Węgrowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Węgrowie (KPP),
- Dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Węgrowie.

Powyższe podmioty i instytucje chronią życie, zdrowie i mienie obywateli oraz zapewniają szeroko rozumiany porządek społeczny zapewniający prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa.

W razie wystąpienia klęski żywiołowej lub innych wydarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu powołany zostaje sztab kryzysowy, który podejmuje odpowiednie działania planistyczne i organizacyjne w zakresie zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej. Składa się on z przedstawicieli wszystkich służb takich jak m.in. policji, straży pożarnej, placówek opieki zdrowotnej, a także przedstawicieli jednostek samorządowych.

Zgodnie z badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród mieszkańców Węgrowa, wśród największych atutów miasta wymieniono poczucie bezpieczeństwa i spokoju w mieście.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Obszar miasta wyposażony jest w infrastrukturę energetyczną, gazową, wodociągową oraz kanalizacyjną z lokalną oczyszczalnią ścieków.

Zgodnie z danymi GUS oraz Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Węgrowie w roku 2020 liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, w stosunku do roku 2016 wzrosła o 202 szt., tj. 11,06%. Z sieci wodociągowej w 2020 roku korzystały 11 524 osoby.

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Węgrowa w roku 2020 wyniosła 54,8 km, z której korzystało 9 710 osób. W pozostałych częściach miasta, niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej, podstawową infrastrukturą techniczną w zakresie gospodarki ściekowej stanowią zbiorniki bezodpływowe (531 szt. w 2020 r. - dane GUS) oraz 1 przydomowa oczyszczalnia ścieków (stan na koniec 2020 r. – dane GUS).

W centralno-zachodniej części Węgrowa, przy ul. Targowej zlokalizowana jest miejska mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków. Oczyszczone w niej ścieki odprowadzane są do Grochowskiej Strugi (Czerwonki) tuż przy jej ujściu do rzeki Liwca. Przepustowość komunalnej oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów wynosząca 5 050 m³/dobę zapewnia stabilny układ oczyszczania ścieków z terenu miasta i okolic.

Na obszarze Węgrowa nie funkcjonuje zorganizowany scentralizowany systemy ciepłowniczy (nie istnieją zakłady produkujące ciepło – ciepłownie, elektrociepłownie). Ciepło wytwarzane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, w których najczęściej wykorzystywane są takie paliwa jak gaz ziemny, drewno i węgiel kamienny.

Ciepło wykorzystywane jest do ogrzewania pomieszczeń i przygotowania ciepłej wody użytkowej w budownictwie mieszkaniowym, przygotowania posiłków w gospodarstwach domowych, ogrzewania pomieszczeń i przygotowania c.w.u., na potrzeby technologiczne (w kuchniach) w szkołach i innych obiektach usługowych.

Węgrów zasilany jest gazem ziemnym z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Punkt Wyjścia do PSQ "Proszów"-Węgrów, który jest dystrybuowany do odbiorców poprzez sieci gazowe średniego ciśnienia. Zgodnie z danymi GUS, długość czynnej sieci gazowej w 2020 roku wynosiła 37 947 m i zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2016 o 27,97%. Liczba przyłączy gazowych prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych na obszarze miasta w 2020 r., wynosiła 854 szt.

Miasto Węgrów posiada uporządkowany system gospodarki odpadami. Stan zaopatrzenia miasta Węgrowa w energię elektryczną jest wystarczający, choć występują przerwy w dostawach prądu głównie podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych.

Zgodnie z badaniem ankietowym wśród mieszkańców, do najistotniejszych problemów wskazano niewystarczający stan infrastruktury technicznej (zły stan nawierzchni ulic, występowanie nieutwardzonych dróg, potrzeba rozbudowy sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej).

ANALIZA ZDOLNOŚCI INWESTYCYJNEJ

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, Miasto osiągało coraz wyższe dochody, na co wpływ miał wzrost odchodów majątkowych i bieżących. Dochód Miasta Węgrowa w latach 2016-2020 wzrósł o 37,50%. W latach 2016, 2017 i 2019 Miasto Węgrów wypracowało nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących Miasta. Natomiast w roku 2018 i 2020 realizacja budżetu Miasta Węgrowa zakończyła się deficytem.

POLITYKA PRZESTRZENNA

Miasto Węgrów jest typową gminą miejską z rejonami zwartej zabudowy oraz ze strefami o charakterze otwartym i przyrodniczym.

Środkowo-zachodnia część miasta zdominowana jest przez grunty zabudowane i zurbanizowane. Historyczne centrum miasta charakteryzuje zwarta zabudowa wielofunkcyjna, skupiona w rejonie Rynku Mariackiego, która obejmuje: zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, budynki usługowe, obiekty administracji publicznej, biur i urzędów, budynki szkół średnich, domy kultury oraz liczne obiekty handlowe. Centrum Węgrowa od południa, wschodu i północy otaczają rozległe osiedla zabudowy jednorodzinnej, natomiast od południowego-zachodu rejonu produkcyjno-magazynowe, które

rozciągają się również wzdłuż drogi krajowej. Na terenie miasta zlokalizowane są także grunty leśne (głównie północno-wschodnia część Węgrowa), użytki rolne oraz grunty pod wodami.

Ustalenia w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym, wskazują:

- obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych, w tym przede wszystkim na podstawie ustawy o ochronie przyrody, o ochronie gruntów rolnych, leśnych, o ochronie dóbr kultury,
- lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym grunty wyłączone z zabudowy,
- obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidywanych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
- obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary, na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne dla wytyczenia ścieżek rowerowych,
- obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
- obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa³.

WNIOSKI Z DIAGNOZY OBRAZUJĄCE PORTRET MIASTA

Wnioski z przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta Węgrowa:

- Węgrów jest prężnym ośrodkiem administracyjnym, oświatowym, kulturalnym i gospodarczym regionu. Na terenie miasta zlokalizowane są siedziby władz samorządowych Miasta Węgrowa i Gminy Liw oraz władz powiatu węgrowskiego, a także placówki oświatowe szczebla podstawowego i ponadpodstawowego oraz liczne instytucje kulturalne i organizacje pozarządowe. Węgrów pełni w powiecie główną rolę ośrodka pracy, jaki i zaopatrzenia dla okolicznych miejscowości i miejsca zbytu dla produktów rolnych;

³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa. Załącznik nr 1 do uchwały nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r.

- atrakcyjna lokalizacja Miasta Węgrowa przy drodze krajowej nr 62 blisko miasta Warszawa i Siedlce, a także istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe miasta oraz okolicznych miejscowości sprzyjają rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, w tym budownictwa jednorodzinnego. Znajduje to odzwierciedlenie w rosnącej liczbie mieszkań i ich powierzchni w ostatnich latach. Brak jednak kompleksowego wyposażenia terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe) oraz wystarczającej ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery), które obniżają atrakcyjność osiedleńczą Węgrowa;
- wystarczający poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż miejska, straż pożarna), skutkujący poczuciem bezpieczeństwa i spokoju w opinii publicznej mieszkańców Węgrowa, co zwiększa atrakcyjność mieszkaniową miasta;
- występowanie w granicach administracyjnych Węgrowa form ochrony przyrody zgodnych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (m.in. Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu i Obszary Natura 2000), co stanowi walor rekreacyjno-turystyczny, ale również ograniczenie lokalizacji niektórych działalności gospodarczych, mogących znacząco oddziaływać na obszary chronione. Formy ochrony przyrody występują w zachodniej i południowo-wschodniej części miasta;
- zgodny z tendencją ogólnokrajową postępujący proces starzenia się społeczeństwa Węgrowa, charakteryzujący się wzrostem w ostatnich latach ludności w wieku poprodukcyjnym oraz spadkiem populacji w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców mogą pociągać za sobą problemy dotyczące sukcesywnego i silnego wzrostu liczebności osób starszych. Te z kolei mogą skutkować nasileniem się problemów społecznych, dotyczących osoby starsze, wzrostem wydatków budżetowych w zakresie opieki społecznej oraz problemem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich;
- spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2016-2020 na terenie Węgrowa o 48% w roku 2020 w porównaniu z rokiem 2016 (dane GUS), świadczący o poprawie sytuacji środowiskowo-materialnej mieszkańców. W Węgrowie funkcjonują instytucje pomocy społecznej (m.in. Centrum Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Uzależnień), które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują;

- rolniczo-przemysłowy charakter gospodarki miasta, w której dominuje przetwórstwo rolno - spożywcze oraz produkcja materiałów budowlanych, mebli i części do maszyn. Ponadto na terenie Węgrowa działa wiele podmiotów gospodarczych i usługowych, produkcyjnych, budowlanych oraz związanych z handlem i małą gastronomią;
- istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe Węgrowa i okolicznych miejscowości oraz cenne zabytki i tradycje kulturowe stanowią warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej miasta, jednak działalność turystyczna nie stanowi jeszcze w jego gospodarczej strukturze istotnego elementu;
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie Węgrowa w ostatnich latach. Według klas wielkości podmiotów gospodarczych w 2020 r. dominowały mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty zatrudniające poniżej 10 pracowników (93,80% wszystkich podmiotów gospodarczych). Wzrost liczby podmiotów gospodarczych przyczynił się do spadku bezrobocia na terenie Węgrowa oraz do wzrostu wpływów do budżetu Miasta z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT);
- wydzielone w północnej części miasta przy DK nr 62 tereny inwestycyjne w ramach Podstrefy Węgrów, zwiększające atrakcyjność inwestycyjną miasta. Obszar ten składa się z dwóch kompleksów o pow. ok. 15 ha każdy. Ponadto w zależności od potrzeb inwestora istnieje możliwość wydzielenia działki inwestycyjnej o powierzchni min. 2 000 m². Obecnie funkcję zarządzającego obszarem wspierania nowych inwestycji na terenie Węgrowa pełni Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., która jest właściwa do wydawania decyzji o wsparciu nowej inwestycji na tym obszarze. Decyzje te uprawniają przedsiębiorców do skorzystania z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego (PIT lub CIT) nawet do 70% wartości zainwestowanego kapitału, pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów ilościowych i jakościowych nowej inwestycji.

ANALIZA SWOT

Miasto Węgrów podejmuje działania wykorzystujące swój potencjał w celu dostosowania do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że występuje wiele czynników sprzyjających rozwojowi Miasta (tzw. szanse i mocne strony).

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie geograficzne przy DK nr 62 oraz dróg wojewódzkich blisko miasta Warszawa i Siedlce; • Istniejące walory naturalne i krajobrazowe dające warunki do rozwoju funkcji turystyczno – wypoczynkowej; • Rozbudowa mieszkalnictwa jednorodzinnego na terenie miasta; • Zagospodarowanie rynku stanowiące atrakcyjność turystyczną miasta; • Inwestycje w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego; • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii; • Brak dużych zakładów przemysłowych na obszarze miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie nieekologicznych nośników ciepła przez gospodarstwa domowe powodujące niską emisję; • Budynki wielorodzinne oraz we wspólnotach mieszkaniowych posiadające przestarzałe lub nieekologicznie źródła ciepła, powodujące niską emisję; • Brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe); • Zaśmiecanie ulic; • Niewystarczająca ilość odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych dla mieszkańców (parki, skwery). • Brak odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych przy rzece i Zalewie Węgrowskim.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców, • Ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej; • Wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń i wytycznych dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi; • Promocja walorów przyrodniczych i kulturowych miasta; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę i modernizację infrastruktury rekreacyjno-turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obszary szczególnego zagrożenia powodziowego wzdłuż rzeki Liwiec; • Niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami; • Powstawanie „dzikich” wysypisk; • Degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza); • Nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplanie się klimatu, susze, ulewne deszcze).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców miasta; • Osiedlanie się na terenie miasta młodych ludzi; • Podejmowanie istotnych ze społecznego punktu widzenia przedsięwzięć inwestycyjnych; • Poczucie bezpieczeństwa i spokoju wśród mieszkańców miasta; • Organizowanie wydarzeń i imprez kulturalnych na terenie miasta; • Funkcjonowanie instytucji pomocy społecznej na terenie miasta, które umożliwiają mieszkańcom pokonanie trudnych sytuacji życiowych, rozwiązywanie problemów, okazują wsparcie, zaspokoja podstawowe potrzeby oraz udzielają pomocy psychologicznej dla osób i rodzin, które tego potrzebują. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierne środowisko lokalnej młodzieży. • Malejący przyrost naturalny; • Ujemne saldo migracji; • Rosnący udział ludności w wieku poprodukcyjnym; • Niewystarczająca działalność promocyjna miasta.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Napływ nowych mieszkańców; • Nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym; • Wzrost jakości usług w zakresie pomocy społecznej; • Efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań; • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; • Rosnące potrzeby osób starszych i niesamodzielnych; • Bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych; • Wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych; • Wzrost liczby budynków mieszkalnych; • Zmniejszający się poziom bezrobocia, • Występowanie terenów inwestycyjnych na terenie miasta (Podstrefa Węgrów). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym; • Emigracja ludności do większych miast – zwłaszcza osób młodych, • Stan techniczny lokali użytkowych stanowiący barierę lokalizacji w nich usług gospodarczych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie na terenie miasta nowych zakładów pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spowolnienie gospodarcze w kraju; • Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Droga krajowa nr 62 oraz sieć dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta; • Działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego dróg; • Funkcjonująca sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa na terenie miasta; • Zadowalający stan sieci elektroenergetycznej; • Brak istotnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów korzystających z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia na terenie miasta; • Funkcjonowanie miejskiej oczyszczalni ścieków; • Uporządkowany system gospodarki odpadami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadowalający stan techniczny części dróg na terenie miasta wraz z infrastrukturą towarzyszącą (kanalizacja deszczowa, melioracje, oświetlenie uliczne). • Niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych i chodników; • Niewystarczająco rozbudowana sieć gazowa; • Niedostateczny stopień skanalizowania obszaru miasta; • Występowanie przerw w dostawach prądu głównie podczas niekorzystnych warunków atmosferycznych, • Korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych, spośród których część jest w niedostatecznym stanie technicznym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury technicznej; • Wyposażenie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków; • Rozwój szybkiego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnąca produkcja odpadów komunalnych; • Rosnące koszty inwestycji dotyczące rozbudowy infrastruktury technicznej; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez część właścicieli nieruchomości.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie wielu organizacji i stowarzyszeń pozarządowych; • Funkcjonowanie Spółdzielni Socjalnej „Węgrowianka” zatrudniającej osoby o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; • Funkcjonowanie instytucji kultury na terenie miasta; • Funkcjonowanie miejskiego żłobka na terenie miasta; • Dostęp do szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego na terenie miasta; • Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, • Dobry poziom bezpieczeństwa publicznego i przeciwpożarowego (policja, straż miejska, straż pożarna). 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; • Niewystarczająca ilość miejsc dla dzieci w miejskim żłobku; • Niedostosowanie w pełni placówek przedszkolnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, • Ograniczony dostęp do służby zdrowia na terenie miasta; • Niewystarczająca do zgłaszanych potrzeb mieszkańców oferta Węgrowskiego Ośrodka Kultury, • Potrzeba modernizacji lub doposażenia instytucji kultury na terenie miasta, • Brak mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja obiektów pod rozwój społeczny (w szczególności zwiększenie miejsc w żłobkach i przedszkolach); • Pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury społecznej; • Rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rosnące koszty inwestycji; • Ograniczona ilość środków na inwestycje w przyszłych latach; • Niestabilna sytuacja geopolityczna i zdrowotna w Europie i na świecie; • Konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych miastach. • Depopulacja ludności w mieście.

Źródło: Opracowanie własne

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

WIZJA I MISJA

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Miasto zamierza być postrzegane w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W ROKU 2030 MIASTO WĘGRÓW JEST MIEJSCEM ATRAKCYJNYM DLA MIESZKAŃCÓW, OTWARTYM DLA TURYSTÓW I INWESTORÓW Z DOBRZE ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ SPOŁECZNĄ I TECHNICZNĄ ORAZ DBAJĄCYM O SVOJE ŚRODOWISKO PRZYRODNICZO - KULTUROWE.

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Miasta, wpływając na jego ożywienie społeczno-gospodarcze oraz rozwój w sferze społecznej, kulturalnej i turystyczno-rekreacyjnej.

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego misja została zdefiniowana w ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty.

Uwzględniając powyższe, określono następującą misję:

ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW POPRZEC ROZBUDOWĘ BEZPIECZNEJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ, TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I TURYSTYKI Z UWZGLĘDNIENIEM ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ORAZ Z ZACHOWANIEM ISTNIEJĄCYCH WALORÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH MIASTA I DOLINY LIWCA.

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Miasta. Cele strategiczne wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Miasta.

Wytyczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności osiedleńczej Węgrowa,

Wymiar gospodarczy:

2. Wzrost atrakcyjności turystyczno - gospodarczej Węgrowa,

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska.

Wymiary rozwojowe Miasta Węgrowa są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Miasta Węgrowa. Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa jest również ukierunkowana na rewitalizację obszarów zdegradowanych, a mianowicie będzie zmierzała do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tych obszarów, poprzez prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, bezpieczeństwa, środowiska, na podstawie uchwalonego programu rewitalizacji.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
SPOŁECZNY	1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności osiedleńczej Węgrowa	1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Miasta
		1.2. Podnoszenie standardów infrastruktury społecznej, technicznej i drogowej
		1.3. Wsparcie i aktywizacja mieszkańców
GOSPODARCZY	2. Wzrost atrakcyjności turystyczno – gospodarczej Węgrowa	2.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Miasta
		2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców
PRZESTRZENNY	3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska	3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna
		3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z rozwojem OZE
		3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności osiedleńczej Węgrowa:

- Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Miasta,
- Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie standardów infrastruktury społecznej, technicznej i drogowej,
- Cel operacyjny 1.3. Wsparcie i aktywizacja mieszkańców.

Pierwszy z celów obejmuje działania, przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej Miasta Węgrowa. W jego ramach zaplanowany został kierunek działań z zakresu rozwoju gospodarki mieszkaniowej, obejmujący m.in. stworzenie warunków pod zabudowę wielokondygnacyjną, budownictwo komunalne oraz promocję miasta pod względem osiedleńczym, co ma wpłynąć na wzrost liczby osób osiedlających się na terenie miasta. Ponadto o atrakcyjności Węgrowa pod względem osadniczym decyduje również dostępność do usług publicznych świadczonych przez instytucje samorządowe oraz poziom bezpieczeństwa na terenie miasta. W związku, z czym zaplanowano kierunki działań dotyczące zwiększenia dostępności usług publicznych świadczonych elektronicznie, usprawnienie systemu obsługi klienta w Urzędzie Miejskim w Węgrowie oraz doposażenie jednostek bezpieczeństwa publicznego. Ważnym aspektem w realizacji wszystkich założeń strategicznych Miasta Węgrowa jest również możliwość poszukiwania źródeł finansowania jego działań rozwojowych, poprzez racjonalną gospodarkę zdolnością inwestycyjną Miasta, pozyskiwanie inwestorów oraz środków finansowych z zewnętrznych źródeł (dotacje unijne, kredyty, pożyczki, fundusze krajowe).

W ramach drugiego celu operacyjnego założono działania dążące do podniesienia standardów infrastruktury społecznej, technicznej i drogowej wpływającej bezpośrednio na jakość życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą Węgrowa. Zaplanowane działania obejmują m.in. poprawę stanu technicznego, wyposażenia i dostępności obiektów użyteczności publicznej oraz usług w nich świadczonych, co ma wpłynąć na zwiększenie jakości usług edukacyjnych i kulturalnych na terenie Miasta Węgrowa. Promocja Miasta Węgrowa powinna być oparta na jego walorach krajoobrazowo-turystycznych, historii i kulturze związanej z Węgrowem, obejmującej m.in. mecenat J.D. Krasińskiego oraz legendy o Twardowskim. W związku z czym, przewidziano działania poprawiające stan obiektów zabytkowych i instytucji kultury, chroniące dziedzictwo kulturowe miasta oraz zwiększające dostępność do oferty kulturalnej Węgrowa. Jednym z zadań zaplanowanych w ramach niniejszego celu jest zwiększenie oferty Węgrowskiego Ośrodka Kultury i Miejskiej Biblioteki Publicznej skierowanej dla mieszkańców miasta, dążącej do zapewnienia im rozbudowanej i dostosowanej do różnych grup wiekowych oferty kulturalnej. Przewidziano również działania dążące do zwiększenia oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków, przedszkoli oraz szkół podstawowych. Działania te

obejmują m.in. rozbudowę budynków żłobków, przedszkoli oraz szkół podstawowych wraz z ich dostosowaniem ich do potrzeb dzieci niepełnosprawnych oraz stworzenie szerokiej oferty edukacyjno – rozwojowo – wychowawczej. Realizowane będą również działania z zakresu podnoszenia kwalifikacji kadry pedagogicznej i poszarzania oferty zajęć dodatkowych, co będzie miało wpływ na jakość kształcenia.

Jedną z barier rozwoju osiedleńczego Węgrowa jest niewystarczająca ilość szlaków komunikacyjnych w dobrym stanie technicznym wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, oświetlenie uliczne) oraz niedostateczny stan infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa). W związku z powyższym do kierunków rozwoju w tym zakresie zaliczone zostały inwestycje w rozwój i poprawę dostępu do infrastruktury technicznej i drogowej. Odpowiedniej jakości sieć dróg i wyposażenie w infrastrukturę towarzyszącą wpływa na zwiększenie mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców, co z kolei poprawi jakość ich życia oraz uatrakcyjni Węgrów pod względem osiedleńczym.

Trzeci cel operacyjny dotyczy działań zmierzających do aktywizacji mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. W ramach tego celu przewiduje się wdrażanie działań dotyczących rozbudowy oferty usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, wprowadzania nowych programów aktywizujących mieszkańców, zwiększenie dostępu do lekarzy i specjalistów oraz udostępnienie mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w zakresie aktywizacji nie tylko osób starszych, ale również pozostałych grup wiekowych, zwiększając tym samym atrakcyjność mieszkaniową Węgrowa.

Ponadto w ramach tego celu przewidziano kierunek działań zakresu rozwoju na terenie Węgrowa ekonomii społecznej, stanowiącej sferę aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność gospodarczą i działalność pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu nowych miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego), a tym samym rozwojowi lokalnemu.

Do wyżej wymienionych celów operacyjnych wpisuje się zadanie pn. „Infrastruktura na miarę XXI wieku w Dolinie Liwca” zawarte w Strategii Terytorialnej Partnerstwa „Razem dla Rozwoju Doliny Liwca”. Projekt ten powstał na potrzeby obszaru funkcjonalnego Doliny Liwca. Działania w nim przewidziane mają charakter ponadlokalny i obejmują cały obszar funkcjonalny, w tym też Miasta Węgrowa. Jego celem jest poprawa bezpieczeństwa komunikacyjnego na terenie Miasta Węgrowa i partnerstwa „Razem dla rozwoju Doliny Liwca” oraz modernizacja i budowa

infrastruktury zgodnie z wyzwaniami Europejskiego Zielonego Ładu. Zakłada się realizację następujących komponentów przedmiotowego zadania:

- komponent dot. infrastruktury drogowej – rozwój infrastruktury drogowej, w tym budowa oraz modernizacja dróg oraz infrastruktury drogowej,
- komponent dot. infrastruktury rekreacyjno-sportowej, w tym poprawa warunków infrastruktury do rekreacji i uprawiania sportów,
- komponent dot. infrastruktury edukacyjnej – stworzenie warunków do nauki dla młodego pokolenia,
- komponent dot. infrastruktury społeczno-zdrowotnej - poprawa dostępu do usług zdrowotnych, opiekuńczych, asystenckich,
- komponent dot. inwestycji liniowych – planowany zakres działań obejmuje m.in. zapewnienie dostępu dla mieszkańców do sieci gazowej, wodociągowej, kanalizacyjnej, szerokopasmowego Internetu.

Przewidziano również zadanie realizowane w partnerstwie z innymi gminami, które obejmuje wsparcie psychologiczne jak najbliższej dzieci i młodzieży poprzez powołanie zespołów specjalistów (pedagog, psycholog, specjalista ds. integracji sensorycznej). W ramach projektu prowadzone będą następujące działania:

- spotkania z nauczycielami, dążące do podniesienia świadomości w identyfikacji problemów i ich niepokojących symptomów wśród dzieci i młodzieży. Ma to umożliwić szybkie wykrycie problemu dotyczącego dzieci i młodzież oraz podjęcie dalszych działań,
- spotkania z rodzicami podnoszące ich świadomość na temat problemu i jego symptomów,
- praca z dziećmi i młodzieżą,
- kampania informacyjna w szkołach na temat możliwości skorzystania z pomocy.

Wszystkie przedstawione powyżej działania mają na celu wzrost jakości życia dotychczasowych mieszkańców Węgrowa oraz poprawę atrakcyjności osiedleńczej miasta, a tym samym zwiększenie liczby osób osiedlających się w Węgrowie.

Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności osiedleńczej Węgrowa

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1.					
Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Miasta					
1. Rozwój gospodarki mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> większa liczba mieszkań, większa liczba mieszkańców Węgrowa, więcej terenów przeznaczonych pod budownictwo komunalne, większa liczba mieszkań komunalnych, większe dochody miasta związane z podatkiem od nieruchomości. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba kampanii promujących walory osiedleńcze Węgrowa [szt.], Liczba powstałych nowych mieszkań na terenie miasta [szt.], Liczba powstałych nowych mieszkań komunalnych na terenie miasta [szt.], Liczba osób meldujących się na terenie miasta [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie 	2021-2030
2. Tworzenie warunków dla budowy budynków wielokondygnacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> większa liczba budynków wielokondygnacyjnych, więcej terenów przeznaczonych pod budownictwo wielorodzinne, większa liczba mieszkańców Węgrowa. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych pozwoleń na budowę budynków wielokondygnacyjnych [szt.], Powierzchnia wyznaczonych terenów pod budownictwo wielokondygnacyjne [ha], Liczba osób meldujących się na terenie miasta [osoby]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne, Budżet podmiotów realizujących zabudowę wielokondygnacyjną. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
3. Efektywne funkcjonowanie instytucji samorządowych	<ul style="list-style-type: none"> większa dostępność usług publicznych świadczonych elektronicznie, sprawny system obsługi klienta w Urzędzie, racjonalna gospodarka zdolnością inwestycyjną Miasta Węgrowa, utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba usług w formie elektronicznej w instytucjach samorządowych [szt.], Liczba zmodernizowanych systemów obsługi klienta w instytucjach samorządowych [szt.], Liczba instytucji samorządowych oferujących usługi elektroniczne [szt.], Wysokość nadwyżki operacyjnej Miasta na koniec roku obrachunkowego [zł], Liczba doposażonych jednostek bezpieczeństwa publicznego [szt.], Liczba inwestycji zrealizowanych przy udziale środków zewnętrznych [szt.], Liczba przestępstw na terenie Węgrowa [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie 	2021-2030
Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie standardów infrastruktury społecznej, technicznej i drogowej					
1. Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> obiekty użyteczności publicznej w dobrym stanie technicznym oraz z kompleksowym wyposażeniem, nowa infrastruktura wypoczynkowo-rekreacyjna, aktywni mieszkańcy, w tym dzieci i młodzież, 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych obiektów użyteczności publicznej [szt.], Liczba doposażonych obiektów użyteczności publicznej [szt.], 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> dobry dostęp do służby zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia przestrzeni publicznej, na której utworzono infrastrukturę wypoczynkowo-rekreacyjną [m²], Liczba uczestników działań aktywizujących [osoba]. 			
2. Zwiększenie oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków i przedszkoli	<ul style="list-style-type: none"> zapewniona opieka dzieciom do lat 3 w żłobkach, żłobki i przedszkola dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych, atrakcyjna oferta edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków i przedszkoli. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych żłobków [szt.], Liczba wybudowanych, przebudowanych lub rozbudowanych przedszkoli [szt.], Liczba wyposażonych żłobków [szt.], Liczba wyposażonych przedszkoli [szt.], Liczba dzieci do lat 3 objętych opieką w żłobkach [szt.], Liczba żłobków dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych [szt.], Liczba przedszkoli dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych [szt.], Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających ofertę edukacyjno- 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie; Żłobki, Przedszkola. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		wychowawczą żłobków [szt.], – Liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających ofertę edukacyjno-wychowawczą przedszkoli [szt.].			
3. Zwiększenie jakości usług i dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – obiekty oświatowe w dobrym stanie, – nowe zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży, – atrakcyjna dodatkowa oferta zajęć pozalekcyjnych, – wykwalifikowana kadra prowadząca zajęcia dodatkowe, – szeroka oferta zajęć dodatkowych, – zmodernizowane, rozbudowane i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba przebudowanych lub rozbudowanych obiektów oświatowych [szt.]; – Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych [osoba]; – Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych [szt.], – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów sportowych [szt.], – Liczba wybudowanych nowych obiektów sportowych [szt.], – Liczba zmodernizowanych / rozbudowanych obiektów rekreacyjnych [szt.], – Liczba wybudowanych nowych obiektów rekreacyjnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie, – Jednostki oświatowe. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
4. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej - sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, kanalizacja deszczowa, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazownicza, sieć gazowa	<ul style="list-style-type: none"> wysokiej jakości, sprawna infrastruktura techniczna (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, elektroenergetyczna, światłowód, kanalizacja deszczowa), większy dostęp mieszkańców do sieci gazowej, większy dostęp mieszkańców do sieci technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, elektroenergetyczna, wodociągów, światłowód), zapewnienie bieżących dostaw wody, efektywnie funkcjonująca oczyszczalnia ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> Długość sieci wodociągowej [km]; Liczba mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej [os.]; Długość sieci kanalizacyjnej [km]; Długość zmodernizowanej sieci elektroenergetycznej [km]; Długość kanalizacji deszczowej [km]; Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej [os.]; Długość sieci gazowej [km]; Liczba mieszkańców korzystających z sieci gazowej [os.]; Długość sieci światłowodowej [km]; Liczba mieszkańców korzystających z sieci światłowodowej [os.]; Liczba przebudowanych SUW [szt.]; Liczba przebudowanych, wyposażonych oczyszczalni ścieków [szt.]; Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków [sz.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie, Przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, Przedsiębiorstwa gazowe. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
5. Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą -oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, chodniki	<ul style="list-style-type: none"> dobry stan techniczny dróg, dobry stan infrastruktury towarzyszącej, bezpieczeństwo uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Długość przebudowanych dróg [km]; Długość wybudowanych dróg [km]; Długość wyremontowanych dróg [km.]; Długość wybudowanej infrastruktury towarzyszącej [km]. Ilość wybudowanych, zmodernizowanych obiektów infrastruktury towarzyszącej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030
6. Ulepszenie oferty kulturalno-turystycznej Miasta	<ul style="list-style-type: none"> lepszą świadomość na temat walorów krajoobrazowo-turystycznych i kultury Miasta, zwiększenie atrakcyjności turystycznej, poprawa stanu obiektów zabytkowych, ochrona dziedzictwa kulturowego miasta, poprawa stanu obiektów instytucji kultury, zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej, różnorodna oferta spędzania czasu wolnego dostosowana do potrzeb różnych grup wiekowych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba organizowanych imprez i wydarzeń kulturalnych [szt.]; Liczba obiektów zabytkowych w dobrym stanie [szt.]; Liczba obiektów instytucji kultury w dobrym stanie technicznym [szt.]; Liczba przeprowadzonych działań promocyjnych [szt.]. Liczba wspartych obiektów infrastruktury turystycznej [szt.]; Liczba wspartych obiektów infrastruktury instytucji kultury [szt.], Liczba zamontowanych elementów infrastruktury rowerowej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie, Instytucje kultury. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.3. Wsparcie i aktywizacja mieszkańców					
1. Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> – rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do wszystkich grup wiekowych, – nowe programy aktywizujące mieszkańców, – rozwój usług opiekuńczych, – poprawa dostępu do miejsc aktywizujących mieszkańców, – lepszy dostęp do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba działań aktywizujących skierowanych do mieszkańców [szt.]; – Liczba utworzonych nowych programów aktywizujących mieszkańców [szt.]; – Liczba uczestników działań aktywizujących [os.]; – Rodzaj specjalistycznej oferty w zakresie opieki zdrowotnej dostępnej dla mieszkańców miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie, – Centrum Pomocy Społecznej. 	2021-2030
2. Wsparcie i aktywizacja osób dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> – większa liczba programów profilaktycznych, – większa liczba programów aktywizacyjnych, – zwiększenie skali wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży, – spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej, – brak barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, – mieszkania chronione dla osób starszych lub niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba programów profilaktycznych [szt.]; – Liczba powołanych zespołów specjalistów wspierających dzieci i młodzież [szt.]; – Liczba zorganizowanych spotkań z zakresu wsparcia psychologicznego dzieci i młodzieży [szt.]; – Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny [szt.]; – Liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej [os.]; – Liczba osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie; – Centrum Pomocy Społecznej. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		objętych wsparciem [os.], – Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych [szt.], – Liczba mieszkań chronionych dla osób starszych lub niepełnosprawnych [szt.]			
3. Rozwój ekonomii społecznej	– integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną, – nowe miejsca pracy, – wzrost usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego).	– Liczba funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych [szt.], – Liczba funkcjonujących spółek non-profit [szt.], – Liczba podmiotów reintegracyjnych (np. Zakłady Aktywności Zawodowej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej) [szt.]	– Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.	– Urząd Miejski w Węgrowie; – Centrum Pomocy Społecznej, – Spółdzielnia Socjalna „Węgrowianka”.	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Wzrost atrakcyjności turystyczno – gospodarczej Węgrowa:

- Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Miasta,
- Cel operacyjny 2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców.

Miasto Węgrów posiada liczne walory przyrodnicze oraz kulturowe, które mogą być podstawą rozwoju turystyki. W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu wyposażenie miasta w kompleksową infrastrukturę okołoturystyczną oraz efektywną promocję jego walorów. W ramach celu przewidziano zadania związane z rozwojem współpracy międzynarodowej miasta Węgrowa, prowadzeniem efektywnej promocji miasta wraz z rozwojem Punktu Informacji Turystycznej oraz zagospodarowanie rynku na cele gastronomiczne i turystyczne, co ma sprzyjać rozwojowi działalności turystyczno-gospodarczej miasta.

W Strategii Terytorialnej Partnerstwa „Razem da Rozwoju Doliny Liwca” zaplanowano zadanie pn. „Dolina Liwca perłą turystyczną Mazowsza”. Projekt ten powstał na potrzeby obszaru funkcjonalnego Doliny Liwca. Działania w nim przewidziane mają charakter ponadlokalny i obejmują cały obszar funkcjonalny, w tym też Miasto Węgrów. Zadanie to obejmuje szereg inwestycji dążących m.in. do stworzenia kompleksowego zagospodarowania turystycznego rzeki Liwiec, ze szczególnym uwzględnieniem sportów wodnych. Zakres przedmiotowego zadania przewiduje również działania na obszarze Miasta Węgrowa, w tym:

1. Wdrożenie działań opartych o tereny inwestycyjne Miasta Węgrowa:

- budowę pola namiotowego wraz z niezbędnym wyposażeniem (wodociąg, kanalizacja, oświetlenie, monitoring, ogrodzenie),
- modernizację terenu zalewu w Węgrowie: oświetlenie, mała architektura, monitoring, modernizacja plaży, rozbudowa budynku przy zalewie o dodatkowe natryski, toalety, doposażenie wypożyczalni sprzętu wodnego, doprowadzenie kanalizacji i wodociągu na teren przy zalewie,
- budowę przystani kajakowej wraz z miejscem do rekreacji i wypoczynku, parkingiem, oświetleniem, monitoringiem, tablicami informacyjnymi i stojakami dla rowerów,
- budowę pomostu pływającego dla kajaków na rzece Liwiec wraz z zejściem z ul. Żeromskiego na parking,
- budowę plaży nad Liwcem z niezbędną infrastrukturą,
- instalację rękawa na rzece Liwiec do przepływu kajaków.

2. Stworzenie spójnej sieci tras turystycznych – rowerowych:

- inwentaryzację istniejących ścieżek i szlaków,
- inwentaryzację miejsc cennych przyrodniczo, historycznie, a także, w których można nabyć lokalne produkty kulinarne,

- wytyczenie nowych ścieżek (wraz z budową nawierzchni tam, gdzie to niezbędne) oraz ujednolicenie oznakowania istniejących i nowych ścieżek turystyczno-rowerowych,
- uzupełnienie ścieżek w obiekty małej architektury (wiaty, ławki, stoliki, kosze, stacje naprawcze dla rowerów, itp.).

Przewidziano również działania dotyczące wyznaczenia na obszarze miasta terenów pod lokalizację dużych inwestycji, otworzenia Punktu Obsługi Inwestora oraz sprzyjające rozwojowi branży przetwórstwa spożywczego. Ponadto planowane jest udostępnienie pod działalność gospodarczą gruntów, lokali, obiektów i hal będących własnością Miasta Węgrowa. Wszystkie te działania mają na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Węgrowa oraz wzrost podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jego terenie.

Uwzględniono również działania dążące do podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców. Osiągnięcie tego celu zakłada się poprzez zachęcanie mieszkańców za pomocą materiałów promocyjnych i szkoleń do doskonalenia swoich umiejętności oraz podejmowanie działań ułatwiających osobom bezrobotnym i pracującym podwyższenie kwalifikacji zawodowych. W ramach niniejszego celu przewidziano również zadanie pn. „Kształcenie zawodowe”, które zakłada podejmowanie przez poszczególne szkoły we współpracy z przedsiębiorcami oraz jednostkami samorządu terytorialnego działań podnoszących jakość kształcenia zawodowego na obszarze partnerstwa „Razem dla rozwoju Doliny Liwca”. Podejmowane działania będą dążyć m.in. do przedstawienia młodzieży możliwości pracy na obszarze partnerstwa poprzez organizowanie lekcji wychowawczych, na których poruszana będzie tematyka zapotrzebowania pracowników w poszczególnych branżach w regionie oraz zajęcia dodatkowe, służące jako platforma poznania pracodawców.

Tabela 8. Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności turystyczno - gospodarczej Węgrowa

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1.					
Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Miasta					
1. Rozbudowa oferty turystycznej Miasta wraz z jego efektywną promocją	<ul style="list-style-type: none"> – rozbudowana infrastruktura okołoturystyczna, – rozbudowana infrastruktura rekreacyjna, – rozbudowana, spójna sieć tras turystyczno-rowerowych, – rozwój Punktu Informacji Turystycznej, – efektywna promocja turystyczna Miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury okołoturystycznej [szt.]; – Liczba wybudowanych/zmodernizowanych elementów infrastruktury rekreacyjnej [szt.]; – Liczba zinwentaryzowanych ścieżek turystyczno-rowerowych [szt.]; – Liczba wytyczonych ścieżek turystyczno-rowerowych [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw branży turystycznej działających na terenie miasta [szt.]; – Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych [szt.]; – Liczba turystów odwiedzających teren miasta [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie, – Podmioty z branży turystycznej działające na terenie miasta. 	2021-2030
2. Pozyskanie nowych inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> – wyznaczone tereny pod duże inwestycje, – funkcjonujący Punkt Obsługi Inwestora – rozwinięte przetwórstwo spożywcze udostępnione pod działalność gospodarczą grunty, lokale, obiekty, hale będące własnością Miasta, – większa liczba przedsiębiorców, – spadek bezrobocia wśród mieszkańców, – zwiększenie nadwyżki budżetowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia terenów wyznaczonych pod inwestycje [ha]; – Liczba utworzonych Punktów Obsługi Inwestora [szt.]; – Liczba podmiotów funkcjonujących w branży przetwórstwa spożywczego [szt.]; – Liczba realizowanych przedsięwzięć na rzecz pozyskania nowych inwestorów [szt.]; – Liczba przedsiębiorstw działających na terenie miasta [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta, – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców					
1. Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> wysoki poziom wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, większa liczba przedsiębiorców na terenie miasta, zwiększenie kompetencji zawodowych mieszkańców, spadek bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych [szt.]; Liczba uczestników działań w zakresie podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych [os.]; Liczba wdrożonych projektów podnoszących jakość kształcenia zawodowego [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie, Jednostki oświatowe, Przedsiębiorcy. 	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska:

- Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna,
- Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z rozwojem OZE,
- Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego.

Ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Jest on jednym z podstawowych elementów wpływających na postrzeganie atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno-turystycznej miasta. W związku w powyższym planowane są zadania dążące do odpowiedniego zagospodarowania przestrzeni publicznej Węgrowa, pod względem pełnienia przez niego funkcji wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, jak i przyjezdnych. Jednym z takich zadań jest przedsięwzięcie pn. „Błękitno-zielone żywe ulice” obejmujące nasadzenia przy ulicach i drogach gminnych, montaż ławek i koszy ulicznych, niskiego ogrodzenia oraz stworzenie tzw. „zielonych dachów”.

W sferze środowiskowej głównym celem jest poprawa stanu środowiska naturalnego miasta. Największym problemem jest kwestia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w okresie grzewczym. Dlatego podstawowym celem jest realizacja działań niskoemisyjnych w ramach poprawy stanu powietrza atmosferycznego, w tym wymiana źródeł ciepła, inwestycje w odnawialne źródła energii oraz dalsza termomodernizacja budynków mieszkalnych, produkcyjno-usługowych, jak i użyteczności publicznej na terenie Węgrowa. Ponadto w ramach przedmiotowego celu zaplanowano zadanie dążące do zwiększenia ilości opraw energooszczędnych oświetlenia ulicznego.

W ramach Strategii Terytorialnej Partnerstwa „Razem dla Rozwoju Doliny Liwca” zaplanowano zadanie pn. „Zielona transformacja i nowa energia w Dolinie Liwca”, które zakłada mobilizację jak największej liczby gospodarstw domowych na terenie partnerstwa do przejścia na mniej emisyjne źródła wytwarzania energii. Projekt ten powstał na potrzeby obszaru funkcjonalnego Doliny Liwca. Działania w nim przewidziane mają charakter ponadlokalny i obejmują cały obszar funkcjonalny, w tym też Miasto Węgrów. W ramach zadania zakłada się realizację dwóch powiązanych ze sobą komponentów:

- Komponent inwestycyjny, polegający na wymianie urządzeń grzewczych na ekologiczne, montażu paneli solarnych i fotowoltaicznych, termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz wymianie urządzeń grzewczych w budynkach wielorodzinnych i jednorodzinnych na niskoemisyjne,

- Komponent edukacyjny, polegający na dostarczeniu szkoleń z obsługi zastosowanych instalacji niskoemisyjnych i OZE oraz akcji informacyjnej o możliwościach pozyskania wsparcia finansowego poza zadaniem.

Dodatkowo zakłada się również prowadzenie działań mających na celu zrównoważone gospodarowania wodami, w tym również zapewnienie ochrony przeciwpowodziowej i zapobiegającej podtopieniom na terenie miasta wraz z zapewnieniem infrastruktury i procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe. Przewidziano także kierunek działań związany z efektywnym zarządzaniem kryzysowym oraz obroną cywilną mieszkańców miasta Węgrowa na wypadek wojny, klęsk żywiołowych i katastrof. Zaplanowano również zadania, których celem jest rozwój infrastruktury gospodarki odpadami zgodnie z wyzwaniami Europejskiego Zielonego Ładu, poprzez zapewnienie dostępu do nowoczesnej infrastruktury związanej z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu miasta Węgrowa. Zadania te mogą obejmować m.in. budowę miejskiej instalacji na potrzeby gospodarki odpadami, będącej własnością Miasta Węgrowa lub wykup udziałów w innych gminach. W zakresie efektywnej gospodarki odpadami na terenie Węgrowa przewidziano również zadania obejmujące przeprowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie efektywnej gospodarki odpadami, zwiększenie sprawności funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiorki Odpadów oraz rekultywacji dawnego wysypiska śmieci. Wzięto również pod uwagę budowę scentralizowanego systemu ciepłowniczego z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w tym m.in. wykorzystującego w celach grzewczych możliwą instalację przetwarzania odpadów komunalnych. Zadanie to nie tylko zapewniłoby mieszkańcom dostęp do sieci ciepłowniczej gwarantującej stabilny i ciągły dostęp do ciepła sieciowego, ale również przyczyniłoby się do ograniczenia niskiej emisji, wykorzystania OZE na cele grzewcze oraz efektywnej gospodarki odpadami. Przewidziano również działania z zakresu zwiększenia świadomości mieszkańców Węgrowa w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

W ramach poprawy spójności zagospodarowania przestrzennego wskazuje się na bieżącą aktualizację dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe Miasta Węgrowa, w tym niedopuszczanie do pojawienia się ryzyka powodziowego.

Tabela 9. Cel strategiczny 3: Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1.					
Atrakcyjna przestrzeń publiczna					
1. Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> większe zainteresowanie ofertą rekreacyjną, lepsza oferta rekreacyjna na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia terenów rekreacyjnych [ha], Powierzchnia zagospodarowanych obszarów zielonych [ha]. Liczba zakupionego wyposażenia terenów rekreacyjnych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	<ul style="list-style-type: none"> estetyczna przestrzeń publiczna, większe zainteresowanie ofertą osiedleńczą miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni publicznej [ha]. Liczba zagospodarowanych elementów przestrzeni publicznej [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030
Cel operacyjny 3.2.					
Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z rozwojem OZE					
1. Wdrożenie działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego	<ul style="list-style-type: none"> spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, poprawa komfortu cieplnego w budynkach, poprawa efektywności energetycznej budynków, wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenie energooszczędnego oświetlenia ulicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wymienionych źródeł ciepła [szt.]; Powierzchnia podlegająca zmianie sposobu ogrzewania [m²]; Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂]; Liczba inwestycji obejmujących odnawialne źródła energii [szt.]; 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta, Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie; Jednostki organizacyjne; Mieszkańcy miasta. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
		<ul style="list-style-type: none"> – Liczba budynków jednorodzinnych poddanych termomodernizacji [szt.]; – Liczba budynków wielorodzinnych poddanych termomodernizacji [szt.]; – Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji [szt.], – Liczba zamontowanych energooszczędnych opraw oświetlenia ulicznego [szt.]. 			
2. Zrównoważone gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> – rowy melioracyjne w dobrym stanie technicznym; – zmniejszenie zużycia wody pitnej; – kumulacja wody deszczowej i wykorzystanie do celów gospodarczych; – ochrona naturalnych koryt cieków oraz ochrony naturalnej retencji gruntów, w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych; – ochrona przeciwpowodziowa miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość poddanych konserwacji rowów melioracyjnych [km]; – Liczba zrealizowanych działań służących zmniejszeniu zużycia wody pitnej [szt.]; – Liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków [szt.], – Liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód [szt.], – Liczba podjętych działań przeciwpowodziowych [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie; – Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Węgrowie; – Mieszkańcy miasta. 	2021-2030
3. Wydajne zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna	<ul style="list-style-type: none"> – infrastruktura i procedury szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe, 	<ul style="list-style-type: none"> – Liczba opracowanych procedur szybkiego reagowania na sytuacje kryzysowe [szt.], 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet własny Miasta; – Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> ochrona infrastruktury krytycznej, efektywny plan zarządzania kryzysowego, efektywny plan obrony cywilnej. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych działań służących ochronie infrastruktury krytycznej [szt.], Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu zarządzania kryzysowego [szt.], Liczba przeprowadzonych szkoleń, ćwiczeń i treningów z zakresu obrony cywilnej [szt.]. 	fundusze krajowe i zagraniczne.		
4. Efektywny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, efektywnie funkcjonujący PSZOK, spadek wyrobów zawierających azbest na terenie miasta, zrekultywowane dawne wysypisko śmieci. 	<ul style="list-style-type: none"> Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie efektywnej gospodarki odpadami [szt.]; Ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny [Mg]; Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [Mg]; Liczba zakupionych ogólnodostępnych śmietników ulicznych [szt.]; Liczba zrekultywowanych wysypisk śmieci [szt.]. 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Środki własne mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie; Mieszkańcy miasta. 	2021-2030
5. Budowa scentralizowanego	<ul style="list-style-type: none"> scentralizowany system ciepłowniczy, wykorzystanie OZE do produkcji energii cieplnej, 	<ul style="list-style-type: none"> Długość wybudowanej sieci ciepłowniczej [km]; Liczba zainstalowanych instalacji OZE 	<ul style="list-style-type: none"> Budżet własny Miasta; Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> Urząd Miejski w Węgrowie. 	2021-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
systemu ciepłowniczego z wykorzystaniem OZE	– ograniczenie niskiej emisji.	wspomagających produkcję ciepła [szt.]; – Liczba osób podłączonych do sieci ciepłowniczej [osoby].	fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców.		
6. Edukacja ekologiczna	– wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony komponentów środowiska (geologia, rzeźba terenu, klimat, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, szata roślinna, świat zwierzęcy).	– Ilość przeprowadzonych kampanii edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska [szt.].	– Budżet własny Miasta; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własne mieszkańców.	– Urząd Miejski w Węgrowie.	2021-2030
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego					
1. Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe miasta	– stała aktualizacja zapisów w dokumentach planistycznych.	– Powierzchnia terenów, których dotyczy aktualizacja w zakresie zapisów w dokumentach planistycznych [ha].	– Budżet Miasta.	– Urząd Miejski w Węgrowie	2021-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta

Miasto Węgrów jest typową gminą miejską z rejonami zwartej zabudowy oraz ze strefami o charakterze otwartym i przyrodniczym.

Środkowo-zachodnia część miasta zdominowana jest przez grunty zabudowane i zurbanizowane. Historyczne centrum miasta charakteryzuje zwarta zabudowa wielofunkcyjna, skupiona w rejonie Rynku Mariackiego, która obejmuje: zespoły zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, budynki usługowe, obiekty administracji publicznej, biur i urzędów, budynki szkół średnich, domy kultury oraz liczne obiekty handlowe. Centrum Węgrowa od południa, wschodu i północy otaczają rozległe osiedla zabudowy jednorodzinnej, natomiast od południowego-zachodu rejonu produkcyjno-magazynowe, które rozciągają się również wzdłuż drogi krajowej. Na terenie miasta zlokalizowane są także grunty leśne (głównie północno-wschodnia część Węgrowa), użytki rolne oraz grunty pod wodami.

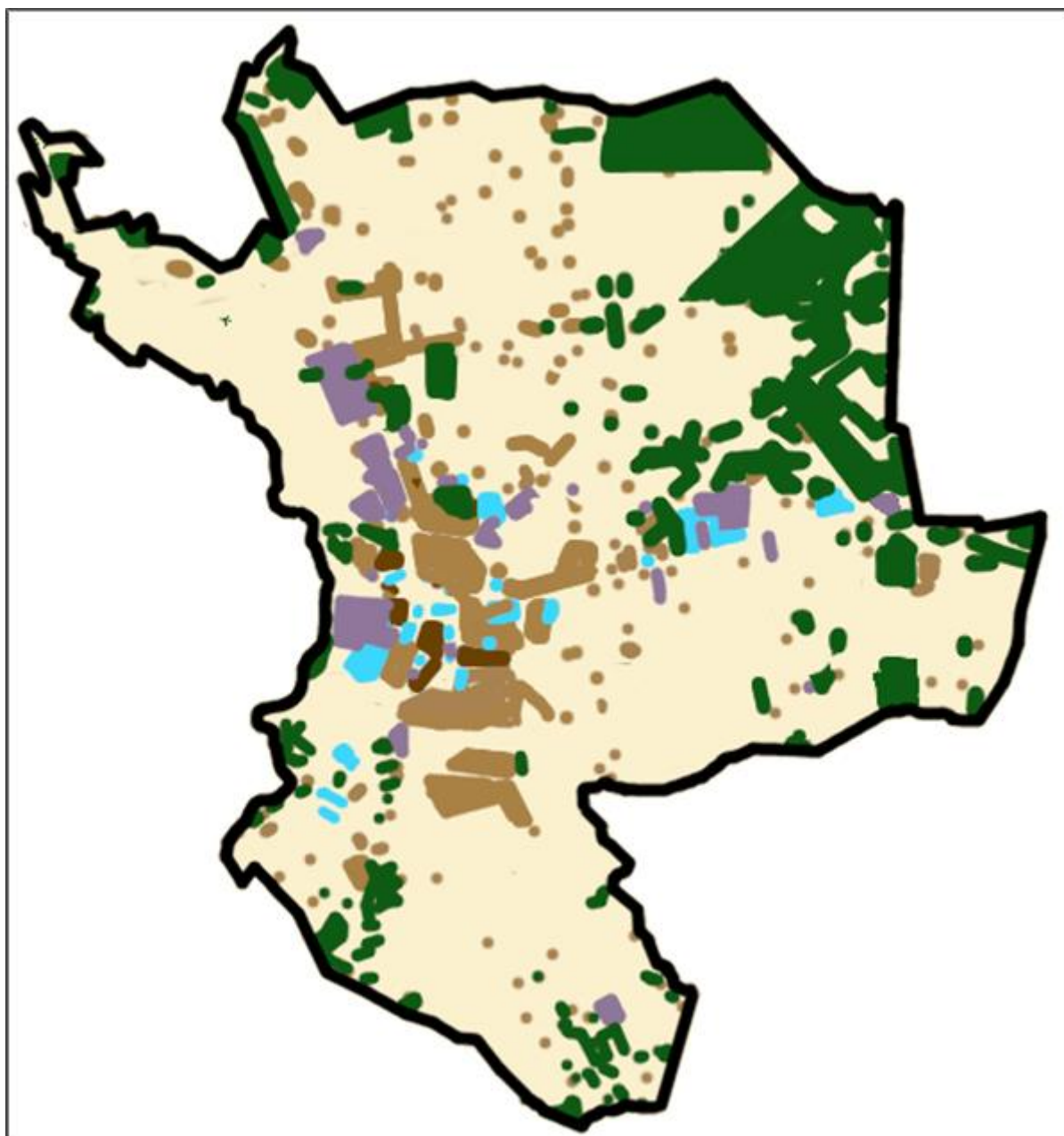
Przewiduje się rozwój przestrzenny Węgrowa zarówno w charakterze jakościowym (rewitalizacja, przekształcenia przestrzenne), jak i ilościowym (nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, inwestycyjną i rekreacyjną). Planowany jest również dalszy rozwój infrastruktury technicznej i drogowej, w tym obwodnicy drogi krajowej nr 62, co podniesie atrakcyjność Węgrowa pod względem mieszkaniowym, jak i inwestycyjnym. Biorąc pod uwagę bogatą historię Miasta i jego atrakcyjne położenie pod względem przyrodniczym, planuje się dalszą rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, powiązanej z ciągami przyrodniczymi, lasami oraz terenami otwartymi, stanowiącymi bazę wypoczynku codziennego i weekendowego mieszkańców Węgrowa.

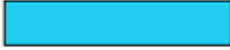

Biorąc pod uwagę sieć osadniczą województwa mazowieckiego wskazaną w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze, miasto Węgrów według rangi w 2022 r. stanowi ośrodek lokalny o znaczeniu powiatowym.

Na poniższych rysunkach przedstawiono modele struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Węgrowa opracowane na podstawie:

- załącznika nr 2 do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa przyjętego uchwałą nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r. (Rysunek 1),
- załącznika nr 3 – Kierunki zagospodarowania przestrzennego do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa. Projekt z dnia 22.10.2021 r. (Rysunek 2).

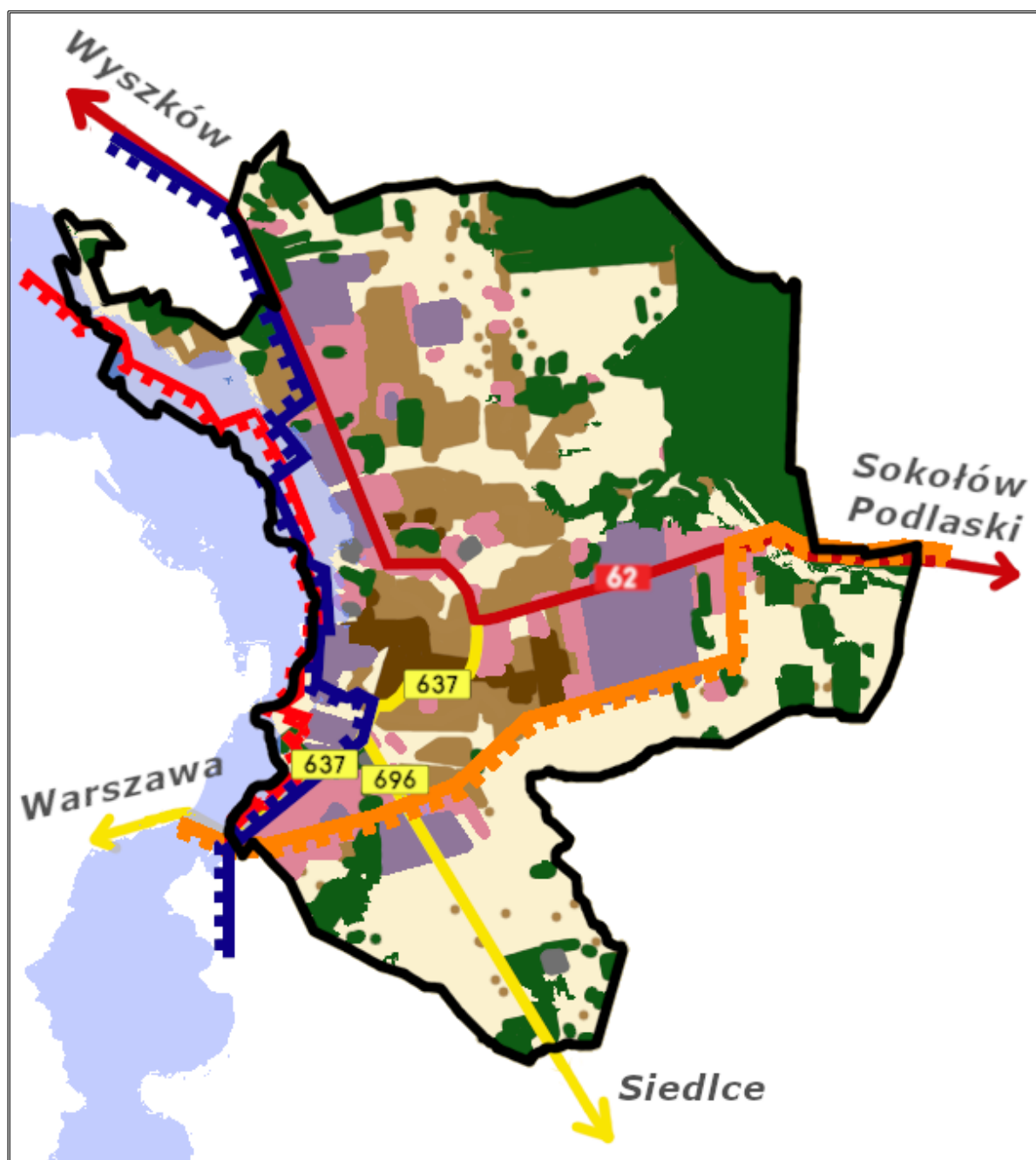
Rysunek 1. Mapa z kierunkami zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa - SUIKZP z dnia 28.12.1999 r.

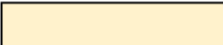

Użytkowanie terenu	
	tereny rolne, zieleń miejska, łąki i pastwiska
	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i siedliskowa
	zabudowa śródmiejska z przewagą zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz z usługami podstawowymi i ogólnomiejskimi
	obiekty użyteczności publicznej usytuowane na wydzielonych działkach poza terenami śródmiejskimi
	tereny produkcyjno – magazynowe i usług technicznych z dopuszczeniem obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowej
	lasy
System osadniczy	
	granica Miasta Węgrowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 2 do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa przyjętego uchwałą nr XV/77/99 Rady Miasta Węgrowa z dnia 28 grudnia 1999 r.

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Węgrowa – projekt SUIKZP z dnia 22.10.2021 r.

Użytkowanie terenu

- rolnicza przestrzeń produkcyjna, zieleń naturalna i urządzona, ogrody działkowe, cmentarze, strefa usług sportu, rekreacji i turystyki
- strefa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
- strefa zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej
- strefa zabudowy usługowej i mieszkaniowo-usługowej
- strefa działalności gospodarczej z zakresu produkcji i usług
- strefa technicznej obsługi gminy
- lasy i dolesienia

System przyrodniczy

- Natura 2000 – obszary ptasie
- Natura 2000 – obszary siedliskowe
- Obszary Chronionego Krajobrazu
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzeki Liwiec

System transportowy

- drogi krajowe
- drogi wojewódzkie

System osadniczy

- granica Miasta Węgrowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie załącznika nr 3 – Kierunki zagospodarowania przestrzennego do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Węgrowa (projekt)

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście Węgrów

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej Miasta Węgrowa oraz informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Węgrowie.

W zakresie zmian w strukturze przestrzennej ustala się i rekomenduje:

- wyznaczenie i udostępnienie terenów inwestycyjnych, turystycznych i rekreacyjnych,
- zwiększenie intensywności zabudowy na terenach zainwestowanych,
- zachowanie proporcji pomiędzy terenami do zainwestowania a terenami otwartymi,
- eliminacja rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie przestrzeni publicznej poprzez nadanie charakteru reprezentacyjnego ulicom wprowadzającym do miasta ruch z zewnątrz, zagospodarowanie przestrzeni w sąsiedztwie głównego rynku Mariackiego oraz zbudowanie ciągów komunikacyjnych o charakterze spacerowym wzdłuż ulic prowadzących z centrum miasta w kierunku terenów rekreacyjnych,
- wyznaczenie lokalizacji dla nowego cmentarza komunalnego.

W zakresie ochrony środowiska przyrodniczego ustala się i rekomenduje:

- ochrona powiązań przyrodniczych wzdłuż dolin rzeki Liwiec i jej dopływów oraz pomiędzy obszarami o znaczącej funkcji środowiskowej, głównie terenami leśnymi,
- ochrona obszarów przyrodniczych prawnie chronionych,
- zachowanie krajobrazowo-przyrodniczych, bioróżnorodności oraz równowagi ekologicznej w środowisku naturalnym miasta,
- wykorzystanie walorów przyrodniczych miasta pod względem jego rozwoju gospodarczego i turystycznego,
- nielokalizowanie form użytkowania terenów zagrażających równowadze środowiskowej,
- wdrażanie działań dążących do poprawy jakości środowiska naturalnego (m.in. ograniczenie niskiej emisji, ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych),
- planowanie zabudowy z zachowaniem standardów jakości środowiska naturalnego.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego ustala się i rekomenduje:

- kształtowanie zabudowy w centrum miasta zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami,
- ochrona obiektów i obszarów cennych historycznie i kulturowo poprzez wpis do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków,

- zintegrowanie ochrony dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego i krajobrazu miasta wraz z ich ekonomicznym wykorzystaniem,
- wykorzystanie walorów kulturalnych w połączeniu z walorami przyrodniczymi miasta pod względem jego rozwoju gospodarczego i turystycznego.

W zakresie rozwoju komunikacji ustala się i rekomenduje:

- budowa obwodnicy drogi krajowej nr 62 w parametrach drogi głównej ruchu przyspieszonego, tworzącej powiązanie miasta z systemem dróg zewnętrznych o znaczeniu regionalnym,
- modernizacja i rozbudowa sieci dróg na terenie miasta,
- oddzielenie ruchu kołowego od pieszego i rowerowego, poprzez budowę chodników, ścieżek rowerowych, utwardzonych poboczy.

W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej ustala się i rekomenduje:

- uzbrojenie w kompleksową infrastrukturę techniczną terenów inwestycyjnych, w tym głównie na obszarze nowych terenów inwestycyjnych położonych na wschód i północ od strefy centrum,
- wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów istniejącej i planowanej zabudowy,
- modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury technicznej,
- zwiększenie zasięgu wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii.

Dodatkową rekomendacją jest również wyłączenie z możliwości wprowadzania zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią oraz na gruntach leśnych w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Ponadto wśród standardów kształtowania zabudowy i zasad zagospodarowania terenu Miasta Węgrowa uwzględniono utrzymanie naturalnej otuliny zbiorników wód powierzchniowych, z zachowaniem zasad ochrony przeciwpowodziowej.

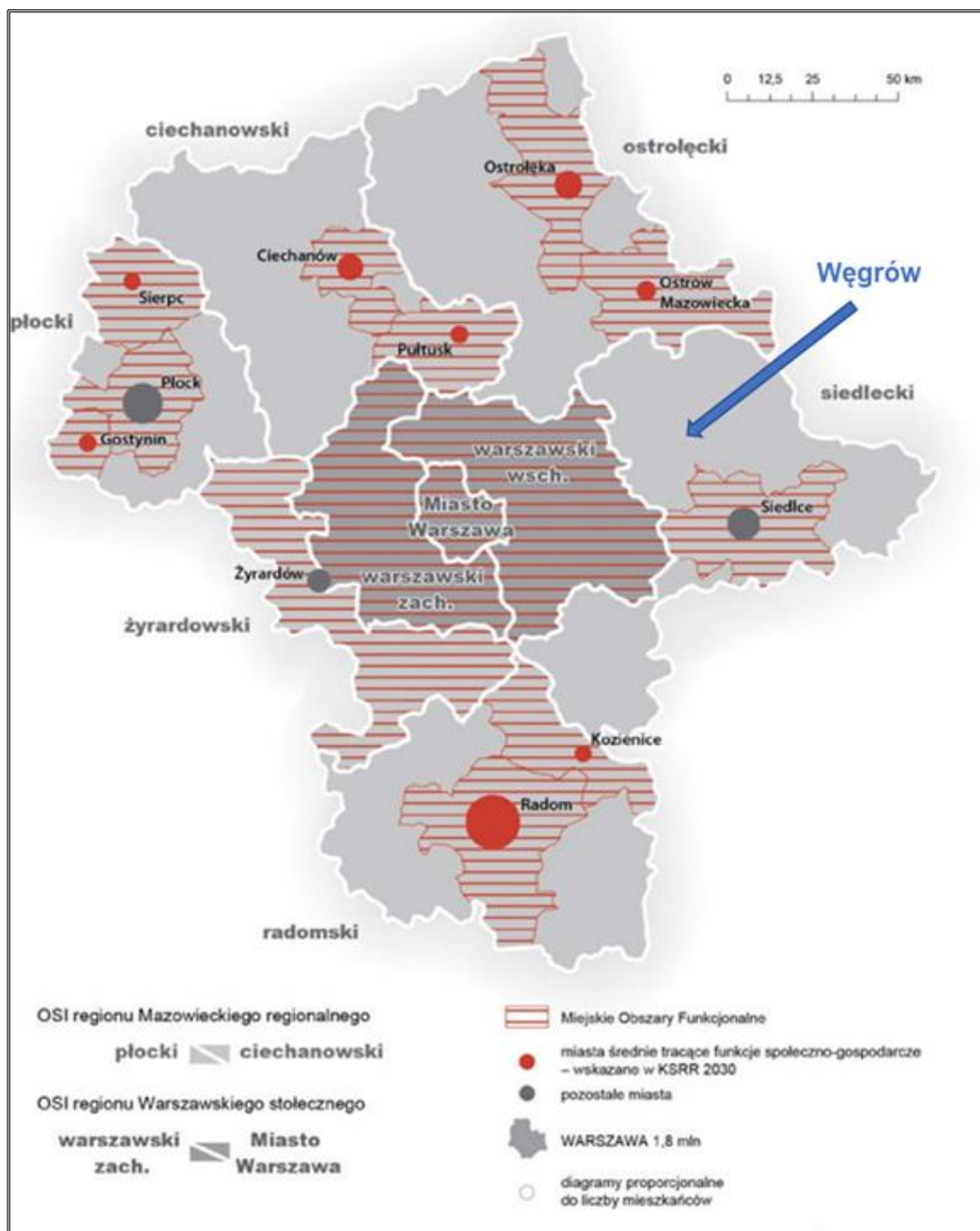
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna, łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze wyznacza w województwie mazowieckim dwa rodzaje Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI), uwzględniające również OSI z poziomu krajowego, wskazane w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030): problemowe w poziomie podregionów NUTS 3 oraz bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne.

Miasto Węgrów zalicza się do OSI problemowego – OSI regionu Mazowieckiego regionalnego: Siedlecki obszar strategicznej interwencji.

Rysunek 3. Położenie miasta Węgrowa na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim

Źródło: Strategia rozwoju województwa mazowieckiego do 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Interwencja **w Siedleckim obszarze strategicznej interwencji** zorientowana będzie na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej podregionu, wzmacnianie postaw przedsiębiorczych i rozwój lokalnych rynków pracy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału i specjalizacji gospodarczych. Ponadto, istotne jest wzmacnianie zdolności obszaru do rozwoju nowych branż w celu dywersyfikacji gospodarki podregionu, zwłaszcza na obszarach wiejskich, aktywizacji zawodowej ludności i wzmocnienia bazy dochodowej samorządów lokalnych. Działania powinny koncentrować się na tworzeniu spójnej, skoordynowanej oferty inwestycyjnej obejmującej m.in. poprawę konkurencyjności przedsiębiorstw na rynkach

krajowych i zagranicznych oraz zwiększenie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Atrakcyjność turystyczna, w szczególności obszarów w pasmach przyrodniczo-kulturowych, pozwala na rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej. W podregionie niezbędne są także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej. Ze względu na problem zanieczyszczenia powietrza, ważne będzie także ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego i transportowego.

Działania w Siedleckim obszarze strategicznej interwencji skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:

- wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
- rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
- rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej.

2. Poprawa stanu środowiska poprzez:

- rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
- zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
- modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.⁴

Obwodnica Węgrowa w ciągu drogi krajowej nr 62

W północno-wschodniej części Węgrowa przewiduje się budowę obwodnicy miasta w ciągu drogi krajowej nr 62. Dzięki czemu ruch tranzytowy o zasięgu subregionalnym będzie rozproszony zarówno istniejącymi drogami po obwodzie części centralnej miasta, jak i nowo projektowaną drogą (obwodnicą), zlokalizowaną na południe od zainwestowania miejskiego.

Droga krajowa nr 62 relacji Płock - Wyszogród - Zakroczym - Serock - Wyszaków - Łochów - Węgrów - Sokołów Podlaski, łączy województwo podlaskie z kujawsko-pomorskim. Na obszarze województwa mazowieckiego DK 62 łączy Płock z Sokołowem Podlaskim z pominięciem Warszawy. Przebiega ponadto przez Wyszogród, Zakroczym, Nowy Dwór Mazowiecki, Serock, Wyszaków, Łochów i Węgrów. Na odcinku od Wyszogrodu do Łochowa DK 62 tworzy północny odcinek tzw. Dużej Obwodnicy Warszawy⁵.

⁴ Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

⁵ Opracowano z wykorzystaniem danych zawartych na stronie internetowej stowarzyszenia Integracji Stołecznej Komunikacji na <http://www.siskom.waw.pl/>.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Miasta Węgrowa

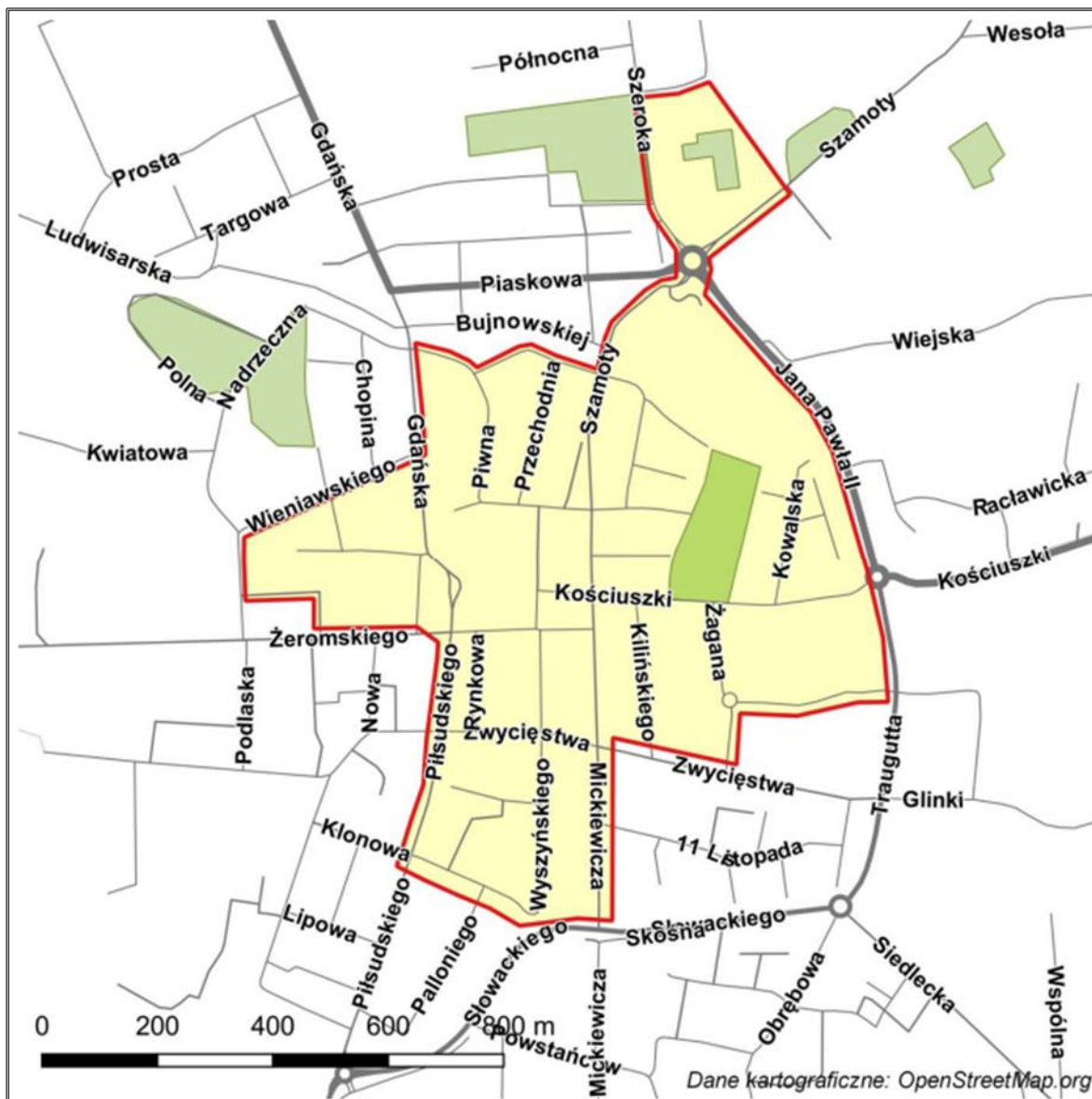
Na terenie miasta Węgrowa nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji na poziomie lokalnym. Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa będzie ukierunkowana między innymi na rewitalizację obszarów zdegradowanych, a mianowicie będzie zmierzała do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego tych obszarów, poprzez prowadzenie zintegrowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, bezpieczeństwa, środowiska, w oparciu o uchwalany program rewitalizacji.

W uchwalonym „Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)” (załącznik do uchwały nr XXVIII/181/2017 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 11 stycznia 2017 roku) wyznaczono obszar rewitalizacji, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego i szczególną koncentrację negatywnych zjawisk, zamierza się prowadzić działania rewitalizacyjne.

Obszar ten ograniczony jest następującymi ulicami (począwszy od skrzyżowania ul. Piłsudskiego z ul. Stadionową – na południowym zachodzie obszaru): Piłsudskiego, Żeromskiego, Wangrata, Polna, Wieniawskiego, Gdańska, Piwna, Spacerowa, Szamoty, Szeroka, droga gruntowa odchodząca od ul. Szerokiej przy granicy lasu na wschód, granica terenu gimnazjum, Szamoty, Jana Pawła II, (nie wchodzi do obszaru), Traugutta (nie wchodzi do obszaru), Żagana, od ronda na południe do Zwycięstwa, Zwycięstwa (nie wchodzi do obszaru), Mickiewicza, Słowackiego (nie wchodzi do obszaru), Stadionowa do Piłsudskiego. Przyjęto zasadę, że do obszaru rewitalizacji wchodzi obie pierzeje granicznych ulic, łącznie z całym terenem działek, które przylegają do tych ulic. Cztery wyjątki od tej reguły wynikają z lokalnych uwarunkowań. Ul. Jana Pawła II, ul. Traugutta i ul. Słowackiego są fragmentami obwodnicy, na wskazanych odcinkach niemal niezamieszkałymi, a fragment ul. Zwycięstwa, którym poprowadzono granicę, nie znalazł się w zdegradowanym kwadracie. Zatem z ulic granicznych tylko te cztery nie wchodzi do obszaru rewitalizacji. Niemal cały obszar rewitalizacji mieści się wewnątrz obwodnicy miasta. Rozciąga się na przestrzeni około 1,3 km z północy na południe oraz 1 km ze wschodu na zachód. Jest to zatem obszar zwarty, pozwalający na prowadzenie intensywnych działań zamkniętych na niewielkiej powierzchni.⁶

⁶ Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku). Załącznik do uchwały nr XXVIII/181/2017 Rady Miejskiej Węgrowa z dnia 11 stycznia 2017 roku.

Rysunek 4. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Miasta Węgrowa

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)

W „Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Węgrowa do roku 2020 (z perspektywą do 2023 roku)” określono następującą wizję obszaru rewitalizacji oraz wyznaczono następujące cele rewitalizacji:

1. Wizja obszaru rewitalizacji: „Centrum Węgrowa to przyjazne i bezpieczne miejsce do życia dla różnych grup mieszkańców z zasobem mieszkań i przestrzenią publiczną wysokiej jakości, z rozwiniętymi usługami, rzemiosłem i handlem oraz bogatą ofertą aktywizującą i zapewniającą opiekę dla mieszkańców w każdym wieku. Miejsce atrakcyjne dla turystów, włączające lokalną społeczność w aktywność na rzecz rozwoju turystyki i wypoczynku w oparciu o tradycję, lokalne zasoby i zabytkową przestrzeń”.

2. Cele rewitalizacji:

- wyrównywanie szans na rynku pracy w obszarze rewitalizacji,
- tworzenie warunków komfortowego życia dla osób starszych i niepełnosprawnych,
- wielowymiarowa i wielopokoleniowa integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz lepsza identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania,
- tworzenie warunków oraz zachęt do osiedlania się młodych szczególnie dla rodzin i osób młodych w obszarze rewitalizacji,
- uatrakcyjnienie obszaru rewitalizacji dla mieszkańców i turystów oraz dostosowanie przestrzeni do różnych form aktywności.

Przeprowadzenie zamierzonych prac rewitalizacyjnych korzystnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych Miasta Węgrowa, pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych obszarów miasta, a tym samym przyczyni się do rozwoju Węgrowa.

Oprócz wyznaczonego obszaru rewitalizacji, który wskazano jako istotny do wsparcia, szansę na dalszy rozwój miasta można upatrywać w ewentualnym dążeniu do bezpośredniego połączenia obwodnicy drogi krajowej nr 62 z autostradą A2 przy uwzględnieniu wszelkich aspektów uwarunkowań przestrzennych, technicznych i prawnych. Jest to jednak działanie ponadlokalne i wymaga zaangażowania jednak wielu partnerów do jego realizacji.

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Miasta Węgrowa na lata 2021-2030 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Miasta oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Miasta Węgrowa – Burmistrz Miasta Węgrowa.

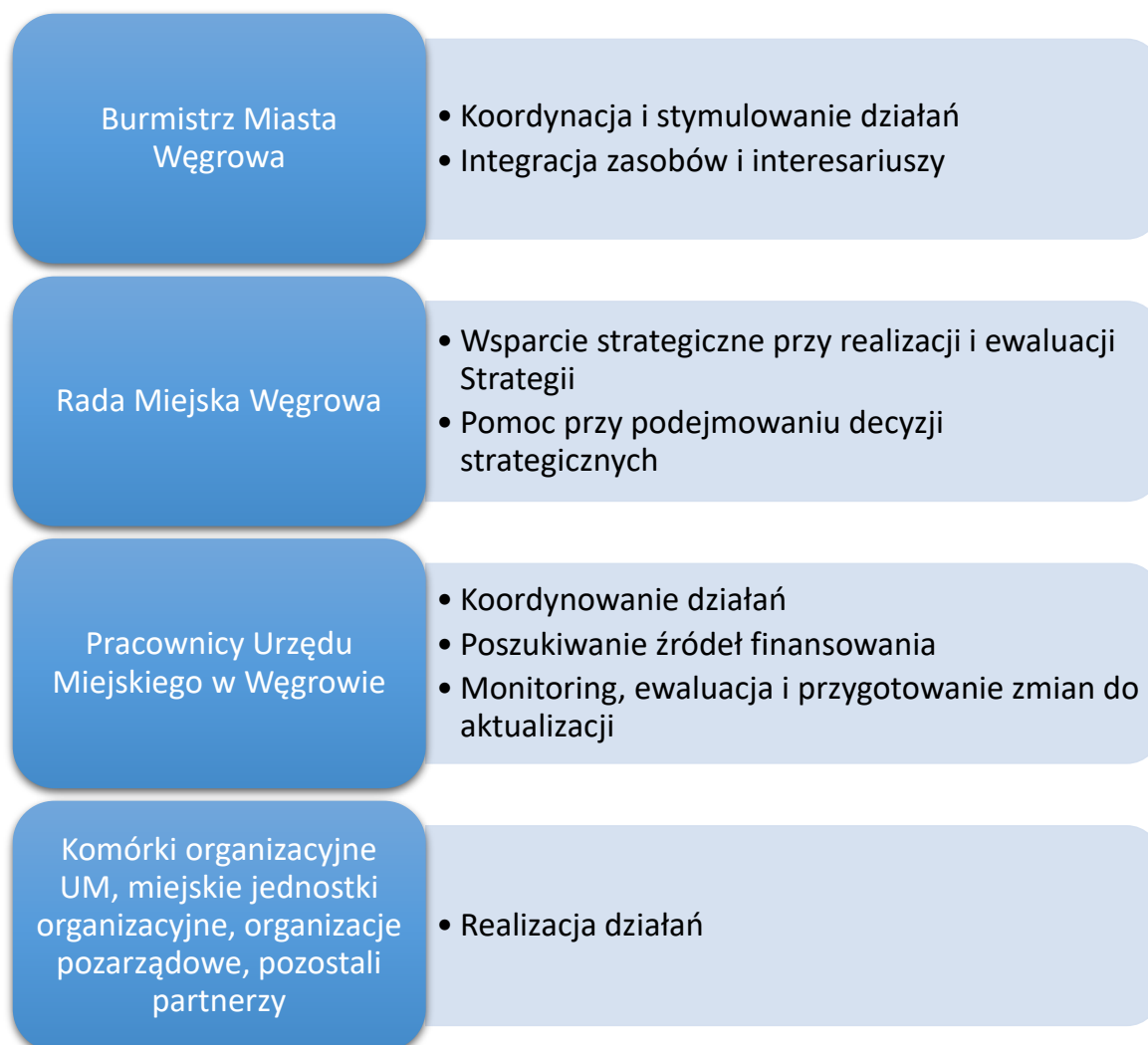
Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Miejską Węgrowa,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł finansowania dla działań.

Burmistrz Miasta Węgrowa będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Miejskiego w Węgrowie oraz kierowników, dyrektorów miejskich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Miejska Węgrowa będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu miasta, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Miastem i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Miastem Węgrowem (liderem i koordynatorem).

Rysunek 5. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta Węgrowa będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecanie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów) wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym miasta,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Węgrowa. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Węgrowa oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Miejskim w Węgrowie.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów.

Ewaluacji podlegać będzie: materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Burmistrz Miasta Węgrowa, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie miasta, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.).

Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Źródła finansowania Strategii Rozwoju

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Węgrowa powinna być dostosowana do jego możliwości budżetowych oraz powinna obejmować poszukiwanie możliwych źródeł finansowania działań, poprzez racjonalną gospodarkę zdolnością inwestycyjną Miasta, pozyskiwanie inwestorów oraz środków finansowych z zewnętrznych źródeł. Miasto Węgrów, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,
- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG),
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Miasta. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania miejskich jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Miasta. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres realizacji zadania										Planowane źródło finansowania zadania
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej Miasta	Rozwój gospodarki mieszkaniowej											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Budżet podmiotów realizujących zabudowę mieszkaniową.
	Tworzenie warunków dla budowy budynków wielokondygnacyjnych											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Efektywne funkcjonowanie instytucji samorządowych.											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie standardów infrastruktury społecznej, technicznej i drogowej	Poprawa stanu technicznego i dostępności obiektów użyteczności publicznej.											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zwiększenie oferty edukacyjno-rozwojowo-wychowawczej żłobków i przedszkoli											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

	Zwiększenie jakości usług i dostępności jednostek oświatowych i sportowo-rekreacyjnych											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej - sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, kanalizacja deszczowa, sieć elektroenergetyczna, światłowód, sieć gazownicza, sieć gazowa											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa, przebudowa i utrzymanie dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą - oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, kanalizacja deszczowa, chodniki											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Ulepszenie oferty kulturalno-turystycznej Miasta											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 1.3. Wsparcie i aktywizacja mieszkańców	Wzrost jakości życia we wszystkich grupach wiekowych mieszkańców											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wsparcie i aktywizacja osób dotkniętych problemami społecznymi oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

	Rozwój ekonomii społecznej											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.1. Wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Miasta	Rozbudowa oferty turystycznej Miasta wraz z jego efektywną promocją											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Pozyskanie nowych inwestorów											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 2.2. Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców	Podnoszenie i doskonalenie kompetencji zawodowych mieszkańców											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
Cel operacyjny 3.1. Atrakcyjna przestrzeń publiczna	Zwiększenie ilości odpowiednio zagospodarowanych terenów rekreacyjnych											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny 3.2. Poprawa stanu środowiska naturalnego wraz z rozwojem OZE	Wdrożenie działań dążących do poprawy stanu powietrza atmosferycznego											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Zrównoważone gospodarowanie wodami											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Wydajne zarządzanie kryzysowe i obrona cywilna											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Efektywny system gospodarowania odpadami											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Budowa scentralizowanego systemu ciepłowniczego z wykorzystaniem OZE											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Edukacja ekologiczna											Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie spójności zagospodarowania przestrzennego	Bieżąca aktualizacja dokumentów planistycznych w oparciu o potrzeby rozwojowe miasta												Budżet Miasta; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Węgrowie

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywność i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Fundusze norweskie i EOG 2014-2021

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
 - Ochrona zdrowia.
 - Edukacja.
2. Odporne państwo:
 - Cyfryzacja usług publicznych
 - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
 - Umiejętności.
 - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
 - Budynki.
 - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO).

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – przestrzeń i środowisko	22
Tabela 2. Analiza SWOT – społeczeństwo	23
Tabela 3. Analiza SWOT – gospodarka	24
Tabela 4. Analiza SWOT – infrastruktura techniczna	24
Tabela 5. Analiza SWOT – infrastruktura społeczna	25
Tabela 6. Cele strategiczne i operacyjne	27
Tabela 7. Cel strategiczny: 1. Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności osiedleńczej Węgrowa.....	31
Tabela 8. Cel strategiczny 2. Wzrost atrakcyjności turystyczno - gospodarczej Węgrowa	41
Tabela 9. Cel strategiczny 3: Zrównoważone kształtowanie ładu przestrzennego i ochrona środowiska	45
Tabela 10. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Miasta	67
Rysunek 1. Mapa z kierunkami zagospodarowania przestrzennego miasta Węgrowa - SUIKZP z dnia 28.12.1999 r.....	50
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta Węgrowa – projekt SUIKZP z dnia 22.10.2021 r.....	52
Rysunek 3. Położenie miasta Węgrowa na tle obszarów strategicznej interwencji w województwie mazowieckim	57
Rysunek 4. Obszary stanowiące potencjał rozwojowy Miasta Węgrowa.....	60
Rysunek 5. Podział zadań realizacji Strategii.....	63